

**Подршка одрживим услугама социјалне заштите у заједници и политикама
укључивања на локалном нивоу**

Пакет подршке за унапређење система социјалне заштите

- Општина ПАРАЋИН -

**ИЗВЕШТАЈ О РЕЗУЛТАТИМА СПРОВЕДЕНОГ МАПИРАЊА ПОТРЕБА
КОРИСНИКА ПРАВА И УСЛУГА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ И ПРОЦЕНА
КАПАЦИТЕТА РЕСУРСА ПРУЖАОЦА УСЛУГА НА ТЕРИТОРИЈИ
ОПШТИНЕ**

Август, 2024. године

Подршка одрживим услугама социјалне заштите у заједници и политикама укључивања на локалном нивоу

Садржај

УВОД	3
РЕЗИМЕ	5
1. ПРЕГЛЕД КОНТЕКСТА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ У ОПШТИНИ ПАРАЋИН	6
1.1. Основне демографске информације	6
1.2. Институционални, плански и нормативни оквир	9
1.3. Корисници права и услуга социјалне заштите у општини Параћин	11
2. ОСНОВНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ О ИСТРАЖИВАЊУ	15
2.1. Сврха, предмет и циљ мапирања	15
2.2. Примењене методе истраживања и циљне групе	15
3. РЕЗУЛТАТИ МАПИРАЊА ПОТРЕБА КОРИСНИКА ПРАВА И УСЛУГА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ	18
3.1. Резултати истраживања опште јавности	18
3.2. Резултати мапирања потреба корисника Центра за социјални рад	27
3.3. Резултати мапирања потреба корисника локалних услуга социјалне заштите	37
3.4. Процена ресурса и капацитета пружалаоца услуга социјалне заштите на територији општине Параћин	47
3.5. Фокус групе – резултати	55
4. ЗАКЉУЧЦИ И ПРЕПОРУКЕ	57
4.1. Закључци	57
4.2. Препоруке	59

Подршка одрживим услугама социјалне заштите у заједници и политикама укључивања на локалном нивоу

УВОД

Планирање локалних политика и мера у области социјалне заштите је веома важан део процеса успостављања квалитетних услуга. На локалном нивоу, најчешћи плански документ је Стратегија развоја социјалне заштите, док је најчешћи нормативни документ којим су регулисана права и услуге у области социјалне заштите Одлука о социјалној заштити¹. Локалне самоуправе имају обавезу утврђивања Програма унапређења социјалне заштите којим, на основу Закона о социјалној заштити², треба да дефинишу мере и активности за подстицање и развој постојећих и успостављање нових услуга и који треба да буду усклађени са стратегијом развоја коју доноси Влада. Крајњи циљ подршке система социјалне заштите усмерене ка појединцима и породицама је побољшање квалитета живота, односно отклањање или ублажавање ризика од неповољних животних околности.

Закон о локалној самоуправи³ у Члану 20. наводи надлежности општине, а између осталог и „ 4. стара се о задовољавању потреба грађана у области просвете (предшколско васпитање и образовање и основно и средње образовање и васпитање), научноистраживачке и иновационе делатности, културе, здравствене и социјалне заштите, дечије заштите, спорта и физичке културе; 5. обезбеђује остваривање посебних потреба особа са инвалидитетом и заштиту права осетљивих група“.

Кључни проблеми у планирању социјалне заштите на локалном нивоу јесу недостатак одрживих механизма за мапирање потреба корисника и потенцијалних корисника услуга социјалне заштите и за мониторинг и евалуацију стратешких приоритета на локалном нивоу, недовољна предвидљивост трендова у развоју система социјалне заштите, недовољно учешће корисника и недовољни људски ресурси у локалним самоуправама за спровођење процеса планирања социјалне заштите на холистички начин што негативно утиче на одрживост локалних услуга или доводи до недоследности докумената на локалном нивоу.

Према садашњем законском оквиру, локалне власти могу обезбедити услуге преко центара за социјални рад, центара за развој локалних услуга, или преко лиценцираних пружалаца услуга спровођењем процеса јавних набавки⁴. Иако је развој услуга у заједници био у фокусу реформе система социјалне заштите, мрежа ових услуга је и даље слабо развијена, услуге као такве нису подједнако доступне и обухват корисника је низак. Такође, значајан број успостављених услуга није доступан током целе године у свим ЈЛС.

Важан фактор у пружању локалних услуга је и систем финансирања. Разлике у издацима за услуге социјалне заштите по глави становника између ЈЛС не могу се објаснити само разликама између ЈЛС као што су број становника, територија, ниво развијености, величина буџета итд. Веома је важно имати у виду да се велики број локалних самоуправа ослања на наменске трансфере као извор финансирања услуга

Практично искуство и спроведене анализе указују да постоји значајан простор за унапређење услуга⁵ у погледу распрострањености, квалитета, доступности, обухвата корисника, пружалаца услуга, начина финансирања, мониторинга и извештавања о пружању услуга. Важан аспект развоја социјалне заштите и унапређења јавног интереса, а уједно и један од највећих изазова, јесте активно

¹ Одлуком о социјалној заштити утврђује се право на материјалну подршку и услуге социјалне заштите, за које је надлежна ЈЛС.

² Закон о социјалној заштити („Сл. Гласник РС“ бр. 24/2011 и 117/2022 – УС), члан 20

³ „Сл. гласник РС“, бр. 129/2007, 83/2014 - др. закон, 101/2016 - др. закон, 47/2018 и 111/2021 - др. закон

⁴ СКГО је развила и свим ЈЛС обезбедила доступне смернице односно Водич за јавне набавке у социјалној заштити.

⁵ У циљу подршке ЈЛС у развоју и одрживости услуга социјалне заштите, СКГО је објавила Водич за локалне самоуправе: „Модел и препоруке за унапређење планирања и спровођења поступака јавних набавки за набавку услуга социјалне заштите и праћење реализације уговора о јавној набавци“.

Подршка одрживим услугама социјалне заштите у заједници и политикама укључивања на локалном нивоу

укључивање, односно развијање интегративних услуга и успостављање иновативних услуга на локалном нивоу, уз развој међуопштинске сарадње. Овај приступ захтева добро познавање потреба корисника услуга, али и шире заједнице. Због тога је важно унапредити процес доношења одлука и осигурати пуну укљученост локалне заједнице, посебно група и заједница заинтересованих за развој локалних услуга.

Имајући у виду претходно, у даљем развоју и реформама система социјалне заштите посебну пажњу треба посветити развијању постојећих и успостављању нових услуга социјалне заштите на локалном нивоу, које подржавају процес деинституционализације и које одговарају потребама осетљивих друштвених група. Ово представља најефикаснији начин да се спречи потреба за институционалном заштитом, пружи подршка кориснику у мање рестриктивном окружењу, односно у локалној заједници, и допринесе њиховом социјалном укључивању.

Из наведених разлога, Стална конференција градова и општина је у оквиру пројекта *„Подршка одрживим услугама социјалне заштите у заједници и политикама укључивања на локалном нивоу“* развила Методологију за процену потреба корисника/потенцијалних корисника права и услуга социјалне заштите на територији ЈЛС и за идентификацију ресурса пружалаца услуга на локалном нивоу - институција социјалне заштите чији су оснивачи ЈЛС и невладини пружаоци услуга.

Предложени методолошки оквир се заснива на постојећим методологијама за мапирање потреба корисника права и услуга социјалне заштите/припадника рањивих друштвених група, истраживачким методама и инструментима за прикупљање и анализу података, као и другим документима од значаја, а све у складу са Агендом 2030 и принципом „Да нико не буде изостављен“.

Имајући у виду претходно наведено, Општина Параћин приступила је мапирању потреба корисника/потенцијалних корисника права и услуга социјалне заштите и идентификације ресурса пружалаца услуга на локалном нивоу, како би се унапредио процес планирања и обезбеђивања права и услуга у области социјалне заштите на локалном нивоу заснованом на сагледавању реалних потреба и расположивих ресурса на локалном нивоу.

Подршка одрживим услугама социјалне заштите у заједници и политикама укључивања на локалном нивоу

РЕЗИМЕ

Ово је извештај о резултатима мапирања потреба корисника/потенцијалних корисника права и услуга социјалне заштите и идентификацији ресурса пружалаца услуга на локалном нивоу у општини Параћин.

Основна сврха мапирања била је да се допринесе планирању и обезбеђивању права и услуга у области социјалне заштите на локалном нивоу заснованом на сагледавању реалних потреба и расположивих ресурса на локалном нивоу.

Мапирање је спроведено у периоду од 25.05.2024. до 25.06.2024. године.

Обухваћено је укупно 1424 испитаника, а међу њима конкретно:

- Грађани – шира јавност и испитано је 1308 грађана
- Корисници центра за социјалну заштиту и у оквиру истраживања испитано је 87 корисника Центра за социјални рад
- Такође, испитане су и потребе корисника услуга социјалне заштите: 29

Поред тога, истраживањем су испитани и капацитети пружалаца услуга на локалном нивоу, чиме је обухваћено укупно 1 пружалац услуге: Удружење грађана Срцем за наш град са лиценцом за пружање услуге Помоћ у кући и Лични пратилац детета, и који своје услуге пружа у више градова и општина у Републици Србији.

Такође, спроведене су и две фокус групе, а које су укључиле:

1. Фокус група: 10 учесника и то: заменик председника Скупштине општине Параћин, члан Општинског већа за социјалну заштиту, директорка центра за социјални рад, социолошкиња у радној јединици ЦЗР-а, Клуб за старија и остарела лица, педагошкиња из радне јединице ЦЗР-а - Дневног боравка за децу и омладину са инвалидитетом, стручним саветником из Националне службе запошљавања, стручним сарадником у средњој Машинско-електротехничкој школи, сарадником за програмске активности „ОО Црвени крст“ из Параћина и 2 сарадника из Канцеларије за ЛЕР у општини Параћин.
2. Фокус група: 10 учесника и то: представник родитеља корисника услуге лични пратилац детета, директни пружалац услуге лични пратилац, представник организације која је пружала услугу личног пратиоца УГ „Срцем за наш град“, стручни сарадник ОО „Црвени крст“, стручни сарадник из образовне институције, стручни радник из услуге Дневног боравка за децу са сметњама у развоју, стручни радник из услуге клуб за стара и остарела лица, директор ЦЗР-а, члан општинског већа, стручни тим у Канцеларији за ЛЕР.

Закључци извештаја указују на неколико кључних налаза у вези са потребама и ресурсима за социјалну заштиту у општини Параћин. Најпре, можемо констатовати да је потребно развијати систем социјалне заштите на локалном нивоу, посебно за старије особе, децу и младе, као и особе са инвалидитетом. Друго, постојећи системи нису довољно повезани и не одговарају адекватно на потребе становништва, што је делимично резултат ограничених ресурса и капацитета пружалаца услуга. Уочена је потреба за бољом координацијом и сарадњом између различитих пружалаца услуга.

Препоруке су усмерене ка унапређењу постојећих и увођењу нових услуга социјалне заштите како би се боље задовољиле потребе становништва општине Параћин. Пре свега, фокус је на поновном успостављању услуге лични пратилац детета.

Подршка одрживим услугама социјалне заштите у заједници и политикама укључивања на локалном нивоу

1. ПРЕГЛЕД КОНТЕКСТА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ У ОПШТИНИ ПАРАЋИН

1.1. Основне демографске информације

Општина Параћин се налази у југоисточној Европи на Балканском полуострву. Припада Панонској макрорегији и субрегији Велико Поморавље. Смештена је у средишњем делу централне Србије, на 43.87 северне географске ширине и 21.41 источне географске дужине, на просечној надморској висини од 130 м, и захвата простор средњег Поморавља између обронака Кучајских планина (1.158 м) на истоку и планине Јухор (775 м) на западу. Побрђе ових планина се спушта ка котлинском проширењу Велике Мораве (Горњовеликоморавска котлина 45 км) где је формирано градско насеље Параћин. У целини терен је морфолошки разуђен са висинским распоном од 120 – 1.068 мнв. Општина Параћин има веома повољан геостратешки положај, а мрежа путева и пруга погодности су којима општина Параћин располаже и представљају важан ресурс за даљи развој.

Параћин се налази на 3,5 км од десне обале Велике Мораве, на траси реке Црнице која протиче кроз центар града. У мрежи насеља Србије спада у групу градова средње величине. Са Ћупријом и Јагодином представља троугање - центар поморавске регије, а у оквиру макрорегије Шумадија, заједно са градовима Крушевац, Краљево, Чачак и Крагујевац – центар макрорегије. Општина се граничи са седам суседних општина - три општине Поморавског округа - Деспотовац, Ћуприја, Јагодина, општине Варварин и Ћићевац (Расински округ), општина Ражањ (Нишки округ) и општина Бољевац (Зајечарски округ). 12 Град Параћин је општински центар у мрежи од 35 насеља, од којих статус града има општински центар Параћин, док су остала насеља сеоска. Приградска насеља Стрижа, Текија и Главица су срасла у градску англомерацију Параћина. Поповац је секундарни центар општине са рударско – индустријском функцијом. Насеља Грза и Сисевац су туристички центри.

Основни подаци

Површина (км ²) ¹	542	(2022)
Број насеља ²	35	(2022)
Становништво — процена средином године ³	45746	(2022)
Густина насељености (број становника/км ²) ³	84	(2022)
Стопа живорођених ³	8	(2022)
Стопа умрлих ³	19	(2022)
Стопа природног прираштаја ³	-11	(2022)
Очекивано трајање живота живорођених (просек година) ³	72	(2022)
Просечна старост (у годинама) ³	46	(2022)
Индекс старења (60+ год. / 0—19 год.) ³	183	(2022)
Просечан број чланова домаћинства ⁴	2.76	(2022)
Пројектован број становника (средња варијанта - нулти миграциони салдо) ³	44304	(2041)
Пројектован број становника (средња варијанта са миграцијама) ³	44471	(2041)

Извор:

¹ Републички геодетски завод

² Територијални регистар, РЗС

³ Витална статистика, РЗС

⁴ Попис становништва, домаћинства и станова, РЗС

Подршка одрживим услугама социјалне заштите у заједници и политикама укључивања на локалном нивоу

Општина Параћин простире се на 541,7 км², а подручје општине је одувек густо насељено. Густина насељености у општини Параћин и поред миграционих трендова већа је од просека за Републику Србију и износи 95 становника у поређењу са 90 становника на км² у Србији у 2017.години. Према подацима из ДЕВ ИНФО базе⁶ густина насељености у Општини Параћин износи 84/км².

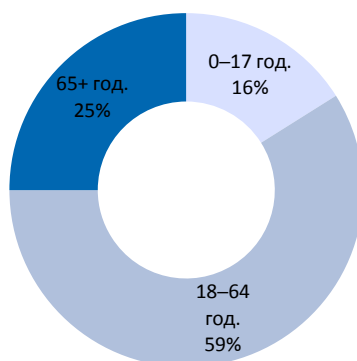
Општина Параћин бележи пад броја становништва између два последња пописа. Демографске податке о општини обезбеђује Републички завод за статистику (РЗС). По попису из 2011.године, Параћин је имао 54.242, односно 4.059 становника мање него у 2002. године (58.316). Према подацима са последњег пописа 2022. године у општини је живело **45.543 становника** (8.699 мање него по попису 2011). Просечна старост становништва је 46 година, а очекивано трајање живота живорођених је 72 године у просеку. Просечан број чланова домаћинства је 2.76.

Становништво према старосним групама и полу, 2021—2022.

	2021		2022	
	Ж	М	Ж	М
Деца старости до 6 година (предшколски узраст)	1366	1404	1248	1293
Деца старости 7—14 година (узраст основне школе)	1783	1916	1668	1787
Деца старости 15—18 година (узраст средње школе)	1008	987	885	916
Деца старости 0—17 година	3886	4043	3578	3771
Број младих (15—29 година)	3965	4169	3438	3567
Радни контингент становништва (15—64 година)	15547	15508	14374	13926
Укупан број становника	25057	23699	23712	22034

Извор: Витална статистика, РЗС

Анализирајући старосну структуру становништва, може се уочити да **је број становника у готово свим старосним групама смањен у 2022. години у односу на 2021.**

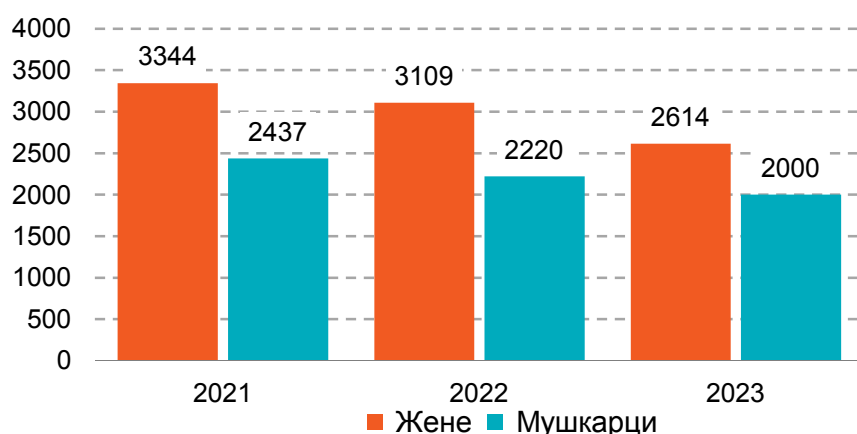

Извор: Витална статистика, РЗС

⁶ <http://devinfo.stat.gov.rs/>

Подршка одрживим услугама социјалне заштите у заједници и политикама укључивања на локалном нивоу

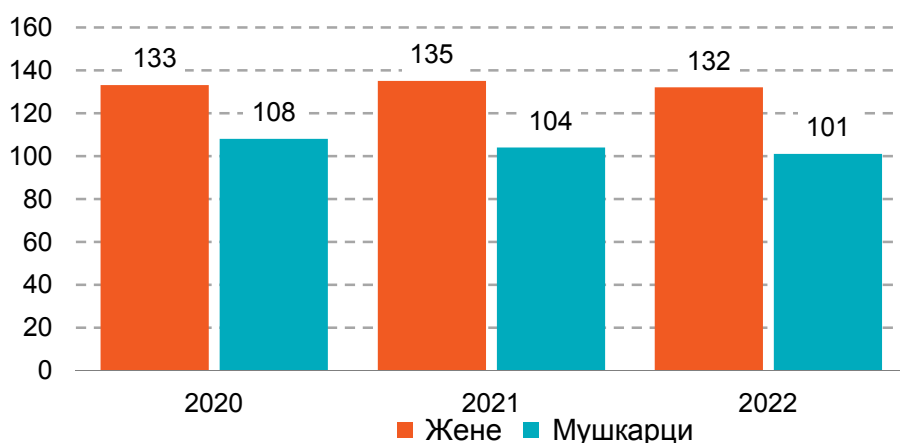
Регистровани незапослени према полу, 2021—2023.*

* стање на дан 31.12.

Извор: Национална служба за запошљавање

Регистровани незапослени на 1000 становника, према полу 2020—2022.*

* стање на дан 31.12.

Извор: Национална служба за запошљавање

Према подацима које смо добили од представника Општине, стопа ризика од сиромаштва (републички ниво): 20,00%, Према подацима Националне службе за запошљавање у децембру 2023.године, укупан број незапослених лица на територији општине Параћин је 4 628. Према подацима Републичког завода за статистику у децембру 2023. године, укупан број запослених лица Параћину је 13 371.

Подршка одрживим услугама социјалне заштите у заједници и политикама укључивања на локалном нивоу

1.2. Институционални, плански и нормативни оквир

Институционални капацитети за планирање, реализацију и праћење локалне политике социјалне заштите у општини Параћин обухватају анализу организационе структуре и капацитета неопходних за спровођење социјалних услуга. Органи општине Параћин, укључујући Скупштину општине, председника општине, Општинско веће и Општинску управу, задужени су за обављање послова у оквиру својих надлежности утврђених законом и Статутом. Скупштина општине, као највиши орган, врши послове који се односе на уређивање односа у надлежности општине, док извршне функције обављају председник општине и Општинско веће. У оквиру општинског већа, један члан је задужен за питања социјалне политике. У Општини Параћин не постоји посебна организациона јединица која обавља послове из области социјалне заштите. Постоји само Центар за социјални рад који има и две организационе јединице које се баве пружањем услуга у локалној заједници и то: Клуб за стара и остарела лица и Дневни боравак за децу и омладину са инвалидитетом, као и Домско одељење за смештај одраслих и старијих лица са менталним и интелектуалним тешкоћама „Извор“ – Параћин. Послове планирања, обезбеђивања, праћења и вредновања ефеката социјалне заштите у општинској управи не ради ниједно лице. У оквиру Центра за социјални рад, постоје два социолога који раде повремено на пословима планирања услуга, писања пројекта, процене ефеката пружених услуга, као и на писању извештаја о учинку у спровођењу законских мера облика, и услуга социјалне заштите. У оквиру рада Центра за социјални рад у последњих неколико година, они су ангажовани на другим пословима као што је рад у Пријемној канцеларији. Иначе у Центру за социјални рад ради више од 10 радника које финансира Општина, али они раде на разним пословима као што су правни послови у Центру за социјални рад (везано за доношење решења једнократне новчане помоћ, субвенције рачуна за воду, комуналије и превоз, рачуноводствени радници, административни радници). Постоји Савет који је оформљен за унапређење услуга социјалне заштите и који је основан управо ради реализације самог пројекта СКГО, и у коме су чланови кључни актери из Општинске управе, Комесаријата за избеглице, ОЦД и Центра за социјални рад.

Организациона јединица у ЈЛС, која између осталог, обавља и послове из области социјалне заштите је Управа за ЛЕР, јавне службе и друштвене делатности. Запослени у општинској управи у складу са Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних места у градској/општинској управи на пословима социјалне заштите (СЗ): административни послови из области друштвене бриге о деци – саветник и виши референт, послови заштите и остваривање личних и колективних права националних мањина етничких група, избеглих и расељених лица – администратор-оператер Повереништва Комесаријата за избеглице и миграције, послови борачко инвалидске заштите – сарадник, послови заштите права пацијената и послови стицања статуса енергетски заштићеног купца – саветник и послови праћења и унапређења образовања и субвенционисаног превоза – сарадник. У Општини Параћин нико није запослен на пословима у области планирања, обезбеђивања, праћења спровођења и вредновања/процене ефеката услуга социјалне заштите;

Запослени на пословима буџетирања социјалне заштите и планирања и спровођења процеса јавних набавки услуга социјалне заштите, као и на другим пословима релевантним за обезбеђивања услуга (имовина, правни послови, канцеларије за ЛЕР, пројекте, итд.) су начелник/заменик начелника Управе за ЛЕР, јавне службе и друштвене делатности, начелник Одељења за буџет и финансије, извршни органи. Припрема програмског буџета и његово извршење обавља се уз подршку одељења за финансије, док се набавка и праћење реализације услуга социјалне заштите врши кроз јавне набавке и редовно извештавање.

Подршка одрживим услугама социјалне заштите у заједници и политикама укључивања на локалном нивоу

Капацитети и ресурси у Општини Параћин за обезбеђивање услуга социјалне заштите обухватају пружаоце услуга и друге институције и организације од значаја за социјалну заштиту. Пружаоци услуга су Центар за социјални рад, тј. Организационе јединице Центра за социјални рад „Параћин“ у Параћину који пружа услуге:

- Клуб за стара и остарела лица, као организациона јединица Центра за социјални рад „Параћин“ у Параћину, основан је 26.01.1987. г. финансира се из буџета општине Параћин.
- Дневни боравак за децу и омладину са сметњама у развоју, отпочео је са својим активностима августа 2008. г. (званично 06.10.2008. г.), а од децембра 2009. г. функционише као организациона јединица Центра.
- Домско одељење за смештај одраслих и старијих лица са менталним и интелектуалним тешкоћама „Извор“, организациона јединица Центра за социјални рад „Параћин“ у Параћину од 1.07. 2003. г., као установа социјалне заштите од интереса за Републику Србију.

Услугу Помоћ у кући (ПУК) у последње две године реализује НВО „Срцем за наш град“, који је лиценцирани пружалац ових услуга изабран на општинском тендеру.

Такође, исти пружалац је пружао услугу Личног пратиоца детета (ЛПД), коју Општина сад жели опет да успостави и за којом постоји потреба.

Поред наведених установа и организација, ту су и Дом здравља, Основне школе, тј. педагози и психолози који су у консултацији са наставницима и Интересорном комисијом направили листу приоритетне деце по школама, водећи рачуна да у свим школама број деце буде подједнако заступљен. Постоје удружења пензионера, удружења инвалида - тј. Удружење дистрофичара Поморавског округа, ШТИТ- удружења за психосоцијалну подршку женама кроз израду ручних радова и психолошке радионице, Удружење за дечију и церебралну парализу, Удружење параплегичара и квадриплегичара, Удружење слепих и слабовидних, Удружење глувих и наглувих и тако даље. Врло је активна и организација Црвеног крста.

Детаљна анализа планског и нормативног оквира дата је у документу „Анализа стања и препоруке за спровођење пакета подршке“ за општину Параћин. Плански и нормативни оквир у области социјалне заштите регулише област социјалне заштите у општини Параћин.

Плански оквир обухвата следећа планска документа:

- План развоја општине Параћин 2021.-2027.

Нормативни оквир обухвата различита нормативна акта која регулишу област социјалне заштите:

- Одлука о правима и услугама у социјалној заштити општине Параћин
- Према *Одлуци о правима и услугама у социјалној заштити општине Параћин*, Центар за социјални рад „Параћин“ је овлашћен да доноси правилнике којима се ближе утврђују начини, услови и други елементи од значаја за појединих услуга које би требало да се пружају у општини Параћин. Према доступним подацима, Центар за социјални рад је донео 2 правилника: *Правилник о начину и поступку доделе и критеријумима за остваривање права на субвенцију комуналних услуга* донео је директор Центра за социјални рад 10. јануара 2023. године и *Правилник о пружању услуге – Дневни боравак за децу и омладину са сметњама у развоју* донео је Управни одбор Центра за социјални рад „Параћин“ дана 27. априла 2016. године.

Подршка одрживим услугама социјалне заштите у заједници и политикама укључивања на локалном нивоу

1.3. Корисници права и услуга социјалне заштите у општини Параћин

Центар за социјални рад обезбеђује податке о укупном броју и структури корисника у току године, и податке о поступцима које је ЦСР предузео у оквиру социјалне и породично правне заштите. Наредни подаци су преузети из извештаја о раду ЦСР Параћин за 2023. годину.

Кретање укупног броја корисника ЦСР по старосним групама

	Пренети корисници из 2022.г.	Нови корисници у 2023.г.	Реактивирани корисници у 2023.г.	<u>УКУПНО</u>	Корисници стављени у пасиву у 2023.г.	<u>УКУПНО</u> <u>01.01.-31.12.</u> <u>2023.г.</u>	<u>УКУПНО</u> 31.12.2023.г.
Од 0-17 г.	422	427	14	863	12	875	863
Од 18-25 г.	341	113	5	459	2	461	459
Од 26-64 г.	1183	2419	16	3618	20	3638	3618
Од 65 г.	470	4427	5	4902	31	4933	4902
УКУПНО	2416	7386	40	9842	65	9907	9842

У календарској 2023. години, запажа се повећање броја корисника готово у свим категоријама у односу на прошлу 2022. годину, наведено је у Извештају о раду ЦСР за 2023. годину. Поред тога велики је број остварених права, пружених услуга и предузетих мера и поступака социјалне заштите, јер су се корисници више пута у извештајној години обраћали за пружање различитих врста помоћи у оквиру надлежности.

У марту месецу календарске 2023. ЦСР је кренуо са радом у апликацији СОЗИС (Систем за заштиту и аутоматизацију инструмената социјалне заштите). Софтвер СОЗИС је обезбедило Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања за све центре у Србији и у њему се обавља комплетан рад центара. Сви поступци су стандардизовани, као и решења која доносе центри. Униформисан је и шифарник права, мера и услуга у целој Србији. Истим су обухваћена и права и услуге које се финансирају из буџета локалних самоуправа.

Запажа се знатан број корисника у категорији старих лица изнад 65 година, јер је велики број корисника поднело захтев Центар за социјални рад „Параћин“ у Параћину за остављање права на субвенционисани превоз старих лица као и за кориснике НСП-а, а нова апликација СОЗИС захтева унос свих корисника да би могли да буду заведени и самим тим ушли у процедуру за остваривање поменутог права. У заштити деце од свих облика злостављања и занемаривања, кључну улогу имала је тимска интересорска сарадња за заштиту деце од злостављања и занемаривања. Тиме су се, ангажовањем свих субјеката битних за заштиту деце на локалном нивоу и координацијом њиховог рада детектовале појаве, реаговало правовремено на њихово сузбијање и развијале превентивне акције на правременом откривању злостављања и занемаривања.

Укупан број једнократних новчаних помоћи закључно са (01.01.до 31.12.2023.г.), је 1878 (укупан број лица која су користила ову врсту помоћи је 750, податак је Центра за социјални рад из Извештаја о раду за 2023. годину.

Подршка одрживим услугама социјалне заштите у заједници и политикама укључивања на локалном нивоу

Радно способна лица, млади, незапослена лица, као и друга лица чије укључивање у друштвене активности кроз волонтерски рад може бити од користи за локалну заједницу и допринети њиховој друштвеној активацији и укључивању у друштвене токове имају могућност волонтерског рада ангажовањем на волонтирању у јавним предузећима, установама и организацијама општине Параћин, општинској управи, месним заједницама, као и у другим организацијама чији је оснивач општина или са којима општина спроводи пројекте од интереса за општину. Лицима се одобрава џепарац за ангажовање до висине средстава за волонтерски рад чији месечни износ не може бити већи од 30% од нето износа минималне месечне зараде за пуно радно време у Републици Србији, у складу са Законом о волонтирању. Средства за обављање волонтерских услуга и активности обезбеђују се из буџета општине Параћин. Исплата џепарца утврђује се уговором о волонтирању. По завршетку волонтерског ангажовања овлашћена лица одређена Споразумом о ангажовању организатору волонтирања достављају оверени списак ангажованих лица са подацима о времену ангажовања и опису одрађених послова. Укупан број ангажованих волонтера преко Центра за социјални рад „Параћин“ у Параћину у календарској 2023.г. је – 18, а укупан број склопљених Уговора о волонтирању је – 122, податак је Центра за социјални рад из Извештаја о раду за 2023. годину.

Затим, у календарској 2023. години, 151 корисника остварио је право на коришћење бесплатног obroка Народне кухиње. Број корисника (породица) у календарском периоду 2023.г. закључно са 31.12.2023.г. који су остварили право на субвенцију комуналних услуга (изношења смећа, утршак воде) - 4267 и локалних изворних прихода (порез на имовину), - 128, што укупно износи – 4395.

Клуб за старија лица општине Параћин, као организациона јединица Центра за социјални рад „Параћин“ у Параћину, не подлеже лиценцирању и у 2023. години је имао 350 чланова.

Помоћ у кући за одрасле и старије особе обезбеђује ангажовање геронтодомаћица ради одржавања личне хигијене корисника и хигијене стана, набавке намирница, припремања obroка, плаћања рачуна, помоћи при кретању и обављања других послова у зависности од потреба корисника. Услуга се пружа на основу уговора у складу са законом. Посебним Правилником Општинског већа утврђују се начин, услови и други елементи од значаја за реализацију ове услуге. У 2023. години је 130 корисника је добијало услугу Помоћ у кући.

Дневни боравак за децу и омладину са сметњама у развоју, од децембра 2009. године, функционише као организациона јединица Центра за социјални рад „Параћин“ у Параћину. Корисници дневног борава су деца и омладина са урођеним или стеченим сметњама у развоју (телесне, сензорне, говорно-језичке, вишеструке, интелектуалне, социо-емоционалне, аутизам). Капацитет дневног борава је 15 корисника.

Корисници по узрасту	Укупан број корисника у току 2023.г. (01.01.2023-31.12.2023.г.)		
	м	ж	Укупно
0-7 година	0	0	0
8-14 година	1	1	2
15-17 година	1	1	2
18-26 година	2	0	2
30-40 година	7	3	10
Укупно	11	5	16

Подршка одрживим услугама социјалне заштите у заједници и политикама укључивања на локалном нивоу

Методе рада у Дневном боравку су индивидуални и групни рад кроз свакодневни ритам дана, временски оквир за активности је 30 минута, а време може бити скраћено или продужено водећи при том рачуна о интересовању, расположењу и пажњи самог корисника. Спецификација пружених услуга: васпитно-образовни рад, физикална рехабилитација, радно-окупационе активности, рекреација унутар дневног боравка и у отвореној средини, социјализација унутар дневног боравка и у локалној заједници, здравствена нега, исхрана и превоз. Основна сврха и циљ пружања услуга Дневног боравка, била је подизање нивоа самосталности корисника и њихова интеграција у социјалној средини, подизање нивоа функционисања кроз развијање вештина, навика, развијање мануелних и других способности као и подстицање њиховог психо-моторног развоја и креативног изражавања како би се у што већој мери оспособили за самостални живот. Корисници услуга Дневног боравка су деца и омладина која нису укључена ни у један систем образовања и васпитања, са урођеним или стеченим телесним сметњама (церебрална парализа, пареплегија, пареза), сензорним сметњама (оштећење слуха и вида), говорно – језичким сметњама (алалија, дислалија, развојна дисфазија и др.), интелектуалним или социјално – емоционалним сметњама, аутизам, која услед друштвених или других препрека немају могућности или су те могућности смањене за укључење у активности заједнице. Обезбеђени садржаји активности, програмски дефинисане и прилагођене специфичностима циљне групе: прва група мешовита по врсти инвалидности, степену потребне подршке и узрасту и друга група, вишеструке сметње, мешовита по узрасту. Услугом је обезбеђена потреба корисника и њихових породица, задовољење потреба корисника/породице у природном окружењу, обезбеђене су активности које су усмерене на развој и очување практичних вештина и знања важних за свакодневни живот које у највећој мери омогућавају самосталност, развој и одржавање социјалних, когнитивних и физичких функција. Корисницима је омогућено позитивно и организовано искуство ван породице и дома а породици слободно време за обављање других активности. Активности у дневном боравку: пријем, процена, планирање, израда индивидуалних планова и подршке за сваког корисника уз сагласност и сарадњу корисника и родитеља/старатеља у креирању индивидуалног плана.

Стамбена подршка за збрињавање лица која су у стању социјалне потребе је вид посебног облика социјалне заштите, који се организује на подручју општине. Носилац права својине на објектима за стамбену подршку је Општина Параћин са свим правима и обавезама које из тога проистичу. Објектима намењеним за стамбену подршку, управља Центар за социјални рад „Параћин у Параћину. Све одлуке које се односе на одржавање објекта у надлежности су Центра за социјални рад „Параћин“, а трошкови инвестиционог одржавања објекта за стамбену подршку у заштићеним условима, финансирају се из буџета општине Параћин. Услуга стамбене подршке се обезбеђује појединцу и породици у стању социјалне потребе, који немају решено питање становања и пружа се у наменски изграђеним објектима, без могућности откупа. Постоји управник стамбене заједнице који је изабран из редова станара стамбене заједнице.

Услуга лични пратилац детета пружа се у складу са одредбама Закона и Правилника о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите. У календарској 2023. у периоду од половине септембра до 31.12.2023.г. реализована је услуга од стране агенције „Срцем за наш град“, а Центар је по препоруци школа, давао упуте за кориснике, а стручни радници су радили почетне процене за кориснике услуге на територији општине Параћин. Услугом је било обухваћено 20 корисника. На услузи је радило 20 личних пратилаца.

Саветодавно-терапијске и социјално-едукативне услуге обухватају интензивне услуге подршке појединцима и породицама које су у кризи, саветовање и подршка родитеља, хранитеља и усвојитеља, подршка породици која се стара о свом детету или одраслом члану породице са сметњама у развоју, одржавање породичних односа и поновно спајање породице, саветовање и подршка у случајевима насиља, активација и друге саветодавне и едукативне услуге и активности, ради унапређивања породичних односа, превазилажења сталних и новонасталих кризних ситуација и стицања вештина за самосталан и продуктиван живот у друштву.

Подршка одрживим услугама социјалне заштите у заједници и политикама укључивања на локалном нивоу

Домско одељење за смештај одраслих и старијих лица са менталним и интелектуалним тешкоћама „Извор“ Параћин, као установа социјалне заштите основана је од стране Владе Републике Србије. Основни закон на који се ослања у спровођењу своје делатности је Закон о социјалној заштити, и према томе обавља следеће делатности: збрињавање (обезбеђивање физичке неге корисника кроз становање, исхрану, хигијену, одевање и сл.), женских лица теже и тешко ометених у развоју, одраслих и старијих, обезбеђивање корисницама које су теже и тешко ометене у развоју, одговарајући степен радне активности у складу са њиховим физичким и менталним способностима, рад на ублажавању последица ометености у развоју корисница, пружање радно-окупационих активности (које су веома ретке обзиром на степен ометености), пружање услуга социјалног рада, пружање других услуга за задовољење осталих социјално-заштитних потреба и пружање здравствене заштите корисницима на смештају. Специфичност ове установе је да се све наведене активности раде у партнерству са сестринством Српског православног манастира „Света Петка“ у Извору. Монашко сестринство обавља послове физичке неге корисница на смештају, пратеће послове, кување, одржавање хигијене и сл.). Оваква врста организације послова у установи социјалне заштите јединствена је на територији Републике Србије. Домско одељење, функционише као организациона јединица Центра за социјални рад „Параћин“ у Параћину од 01.07.2003.г. на основу Одлуке Владе Републике Србије, Сл. Гласник бр. 40/03. До овог датума ово одељење је радило при установи за смештај лица ометених у развоју у Кулини. Делатност се одвија на једној локацији, зграда Домског одељења у селу Извор, општина Параћин (са пратећим објектом – вешерница), а у Центру за социјални рад „Параћин“ у Параћину налазе се административна и стручна служба.

Подршка одрживим услугама социјалне заштите у заједници и политикама укључивања на локалном нивоу

2. ОСНОВНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ О ИСТРАЖИВАЊУ

2.1. Сврха, предмет и циљ мапирања

Сврха мапирања

Основна сврха мапирања је да допринесе планирању и обезбеђивању права и услуга у области социјалне заштите на локалном нивоу заснованом на сагледавању реалних потреба и расположивих ресурса на локалном нивоу.

То подразумева обезбеђивање најрелевантнијих информација о потребама, ограничењима и изазовима циљних група, укључујући мапирање ресурса пружалаца услуга на локалном нивоу и како доступних тако и недоступних социјалних услуга, како би се развиле одговарајуће препоруке за услуге социјалне заштите које би требало увести или унапредити као и мере које је потребно уврстити у будуће планове, стратегије и јавне политике на локалном нивоу.

Предмет мапирања:

Предмет истраживања је мапирање потреба грађана у области права и услуга социјалне заштите на територији локалне самоуправе, као и идентификација ресурса пружалаца услуга на локалном нивоу.

Циљ мапирања:

Циљ мапирања је омогућити локалној управи и институцијама да:

1. Стекну увид у ставове и потребе постојећих и потенцијалних корисника права и услуга социјалне заштите на територији локалне самоуправе, са посебним фокусом на најугроженије групе које су суочене са вишеструким облицима дискриминације и ускраћивањем права.
2. Идентификују ресурсе пружалаца услуга на локалном нивоу, како из јавног, тако и из цивилног сектора.
3. Обезбеде основу за планирање и развој адекватних права и услуга у области социјалне заштите, као и основу за израду докумената јавне политике на локалном нивоу, укључујући локалне акте који уређују и унапређују пружање права и услуга у заједници.
4. Обезбеде основу за успостављање редовног система за прикупљање и праћење података о правима и услугама социјалне заштите на територији локалне самоуправе.

2.2. Примењене методе истраживања и циљне групе

Истраживање је спроведено у складу са Методологијом за процену потреба корисника/потенцијалних корисника права и услуга социјалне заштите на територији ЈЛС коју је развила Стална конференција градова и општина је у оквиру пројекта „Подршка одрживим услугама социјалне заштите у заједници и политикама укључивања на локалном нивоу“.

Временски оквир мапирања:

Истраживање је било реализовано у периоду од 25.05.2024. до 25.06.2024. године. Збирни резултати ће бити укључени у израду Програма унапређења социјалне заштите општине Параћин за период 2025-2027. године и биће објављени на сајту локалне самоуправе.

Подршка одрживим услугама социјалне заштите у заједници и политикама укључивања на локалном нивоу

У истраживању су коришћене квантитативне и квалитативне методе прикупљања података:

Квантитативне методе:

- Онлине анкетирање, којим су прикупљени подаци од грађана путем упитника постављеног на сајту локалне самоуправе.
- Анкетирање корисника Центра за социјални рад, спроведено методом стратификованог случајног узорка, где су испитаници подељени према стратумима (мушко/женско, село/град).
- Анкетирање корисника услуга социјалне заштите – деца и млади са сметњама у развоју и инвалидитетом
- Анкетирање пружалаца услуга социјалне заштите

Квалитативне методе:

- Одржавање фокус група, које су организоване са представницима организација цивилног друштва, стручне јавности, запосленима у локалној самоуправи и Центру за социјални рад, као и пружаоцима услуга социјалне заштите.

ЦИЉНЕ ГРУПЕ ИСТРАЖИВАЊА

- Грађани – шира јавност
- Корисници центра за социјални рад
- Корисници услуга социјалне заштите
- Пружаоци услуга социјалне заштите
- Стручна јавност, локална самоуправа

У оквиру истраживања је предвиђено различито узроковање, у зависности од циљне групе и која се испитује, као и метода истраживања. Циљне групе које су обухваћене кроз мапирање су биле:

Мапирање потреба корисника		
Обухваћени узорак и техника	Укупан број на територији ЈЛС	Обухват узорком
Грађани/општа популација - анкета	45543	1308 (2,87%)
Корисници центра за социјални рад - анкета	9842	87 (0.88%)
Корисници локалних услуга социјалне заштите – анкета <i>Анкетирани је: родитељ/старатељ детета/особе носиоца права/услуге; млада особа; одрастао; старија особа.</i>	150	29 (19,3%)
Фокус група – институције и организације	10	10
Фокус група – родитељи и други укључени у услугу ЛПД	10	10
Пружаоци услуга социјалне заштите - анкета	1	1

- **Грађани – шира јавност**

Подаци су прикупљени методом онлине анкетирања путем упитника при чему је коришћен случајни узорак, где су учесници сами одлучивали да учествују у истраживању. Циљ прикупљања података путем овог упитника било је да се обезбеде ставови и перцепција јавности о рањивим групама,

Подршка одрживим услугама социјалне заштите у заједници и политикама укључивања на локалном нивоу

перцепција и досезање „невидљивих“ у систему подршке. Линк на упитник постављен је на сајту локалне самоуправе а прослеђен је и путем мејлинг листа и група на друштвеним мрежама које локална самоуправа користи за комуникацију са локалним установама и организацијама. Упитник је био доступан за попуњавање месец дана у периоду од 25.05.2024. до 25.06.2024. године.

• Корисници социјалне заштите

Анкетирање корисника Центра за социјални рад, спроведено методом стратификованог случајног узорка, где су испитаници подељени према стратумима (мушко/женско, село/град), при чему је анкетирани сваки 45 корисник из одговарајуће узрасне групе, према полу и месту пребивалишта. Укупно у бази Центра за социјални рад се на активној евиденцији ЦСР у току 2023 године налазило 9842 корисника. Стручни радници ЦСР уносили су одговоре у онлајн упитник. Анкетирано је 87 корисника (што је мање од планираног, износи 0.88%).

• Корисници услуга социјалне заштите

Корисници услуга дневни боравак и помоћ у кући, као и корисници услуге која је некада била активна лични пратилац детета, њих око 150, уз подршку стручних радника ЦСР су попунили упитник.

• Пружаоци услуга социјалне заштите

У општини Параћин постоји један лиценцирани пружалац услуге па је само он попунио упитник, Удружења УГ „Срцем за наш град“, који има две лиценциране услуге Помоћ у кући у Лични пратилац, и који своје услуге пружа у више градова.

Налази су се додатно продубили кроз одржавање две фокус групе. У фокус групама је се разговарано о резултатима анкета, и размењена су мишљења која су боље осветлила неке непознанице и допринела да присутни боље разумеју проблематику и перцепцију корисника и јавности. Одржане су 2 фокус групе:

1. Фокус група: 10 учесника и то: заменик председника Скупштине општине Параћин, члан Општинског већа за социјалну заштиту, директорка центра за социјални рад, социолошкиња у радној јединици ЦСР-а, Клуб за старија и остарела лица, педагошкиња из радне јединице ЦСР-а - Дневног борава за децу и омладину са инвалидитетом, стручним саветником из Националне службе запошљавања, стручним сарадником у средњој Машинско-електротехничкој школи, сарадником за програмске активности „ОО Црвени крст“ из Параћина и 2 сарадника из Канцеларије за ЛЕР у општини Параћин.
2. Фокус група: 10 учесника и то: представник родитеља корисника услуге лични пратилац детета, директни пружалац услуге лични пратилац, представник организације која је пружала услугу личног пратиоца УГ „Срцем за наш град“, стручни сарадник ОО „Црвени крст“, стручни сарадник из образовне институције, стручни радник из услуге Дневног борава за децу са сметњама у развоју, стручни радник из услуге клуб за стара и остарела лица, директор ЦСР-а, члан општинског већа, стручни тим у Канцеларији за ЛЕР.

Подршка одрживим услугама социјалне заштите у заједници и политикама укључивања на локалном нивоу

3. РЕЗУЛТАТИ МАПИРАЊА ПОТРЕБА КОРИСНИКА ПРАВА И УСЛУГА СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ

3.1. Резултати истраживања опште јавности

Анкетни упитник за општу популацију⁷ садржи питања која се односе на: мапирање рањивих/посебно осетљивих групација становништва локалне самоуправе, којима је додатно потребна друштвена подршка; факторе који додатно утичу на смањени квалитет живота у општини, а посебно најрањивијим групацијама становништва; факторе који би допринели подизању квалитета живота нарањивијим групацијама становништва; визију развоја града/општине за десет година и шта треба учинити да се то и деси.

У истраживању је учествовало 1308 испитаника. Према овом упитнику за ширу јавност 65 испитаника тј. 34% је било мушког пола. Према старосној структури највише грађана је узраста од 31-60 година тј. 72%, са тим што је у тој групацији био већи број анкетираних од 31-45 година. Што се тиче места становања 43% живи у граду док 37% живи у приградским насељу, а 20% живи на селу. Оваква структура испитаника се уклапа у чињеницу да је анкетирање углавном извршено путем друштвених мрежа и сајтова, тако да је разумљиво да такав вид комуникације боље и радије прихватају образованије одрасле млађе особе које живе у урбанијим подручјима.

Пол:

мушкарци	450 или 34%
жене	853 или 65%
Не желим да се изјасним	6 или 1%

Старосна структура испитаника:

Мање од 15 г.	3	1%
15-30 г.	159	12%
31-45г.	522	40%
46-60 г.	421	32%
61-65 г.	136	10%
65 или више	68	5%

Образовање:

Основно или непотпуно	171	14%
-----------------------	-----	-----

⁷ У прилогу доставити упитник

Подршка одрживим услугама социјалне заштите у заједници и политикама укључивања на локалном нивоу

Средња стручна спрема	530	40%
Виша стручна спрема	371	28%
Висока стр. спрема	237	18%

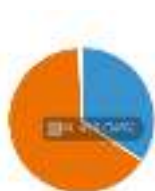
Место становања:

Градско насеље	559	43%
Приградско насеље	482	37%
Сеоско насеље	268	20%

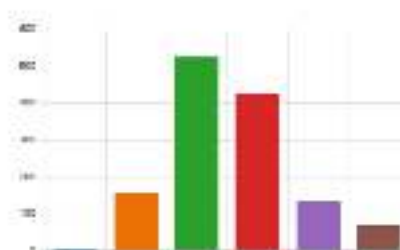
Резултати и одговори на постављена питања у графикону изгледају овако:

Пол и године:

1. Којег пола?

2. Колико имате година?

Подршка одрживим услугама социјалне заштите у заједници и политикама укључивања на локалном нивоу

Степен стручне спреме и место становања:

- Основно или непотпуно осн... 171
- Средња стручна спрема 330
- Виша стручна спрема 371
- Висока стручна спрема/маст... 230

Да ли ваше тренутно место становања спада претежно у:

- Градско насеље 359
- Приградско насеље 483
- Селоко насеље 269

Која од наведених групација становништва је најрањивија тј. потребна јој је додатна подршка друштва у нашој општини?

1	категирија старих лица у самачким домаћинствима	636 или 46%
2	незапошљени млади	
3	деца и млади са хроничним болестима ,са инвалидитетом којима је потреба посебна помоћ заједнице	557 или 40%
4	старији од 65 година	425 или 30%
5	Деца из сиромашних породица	369 или 27%
6	Самохрани родитељи	210 или
7	незапослени	15%
8	Породице са више деце у ризику од сиормаштва	168 или 12%

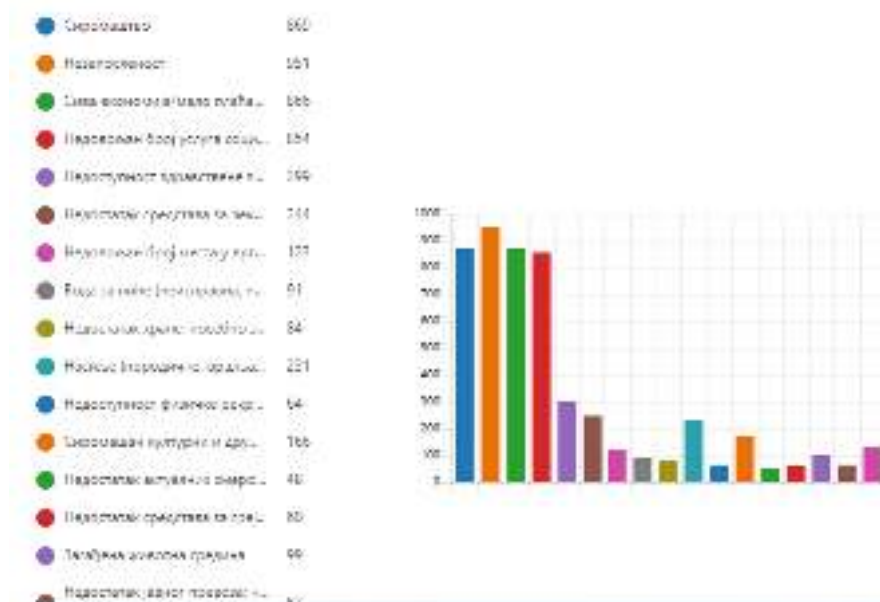
Из овог питања закључује се да већина сматра да су старија самачка домаћинства најугроженија категорија зато што су они у потпуности усмерени на помоћ друштва. Друго место су млади који су незапослени што је и логично са обзиром да је потребно подстицати одређеним мерама предузетнике да запошљавају младе, али и да развијају преузетнички дух,са обзиром на отежану могућност запослења у јавном сектору а са друге стране малу понуду послова у приватном сектору. Деца и млади са хроничним болестима су рањива група којој је потребно више разних облика друштвене помоћи од остваривања права до пружања услуга и то не само социјалних већ и здравствених и образовних услуга. Поново се појављују старији од 65 година, што говори о томе да код њих постоје вишеструки проблеми од економских-малих прихода – пензија који су недовољни за живот, до здравствених-скупи лекови и лечење, дегенеративне болести, отежано задовољење основних животних потреба. Поред овог у општини Параћин живи око 20% становништва старијег од 65 година што говори о томе да су

Подршка одрживим услугама социјалне заштите у заједници и политикама укључивања на локалном нивоу

радног становништва у економски развијеније земље, како би себи обезбедили посао и отхранили породицу. Међутим на четвртм месту је ипак социјална заштита, што значи да грађани имају развијену свест о томе да значај добрих социјално-заштитних програма је у директној вези са квалитетнијим ,садржајнијим и хармоничнијим животом свих грађана, а пре свега рањивих група.

Недоступност здравствене заштите је на неки начин и проблем социјалне заштите јер управо социјално угрожене категорије се жале на чињеницу да су им здравствене институције недоступне како у физичком тако и у економском смислу ,тако да је решење овог проблема често један од циљева појединих услуга социјалне заштите.Ови одговори указују да је интерсекторски приступ приликом имплементације социјалних услуга једна од приоритета.

7. Шта од наведених фактора највише утиче на смањени квалитет живота у нашем граду/ општини, а посебно најрањивијим категоријама становништва ? – (изабрати 4 приоритетна одговора)

8. Шта би допринело подизању квалитета живота за најрањивије социјалне групе:

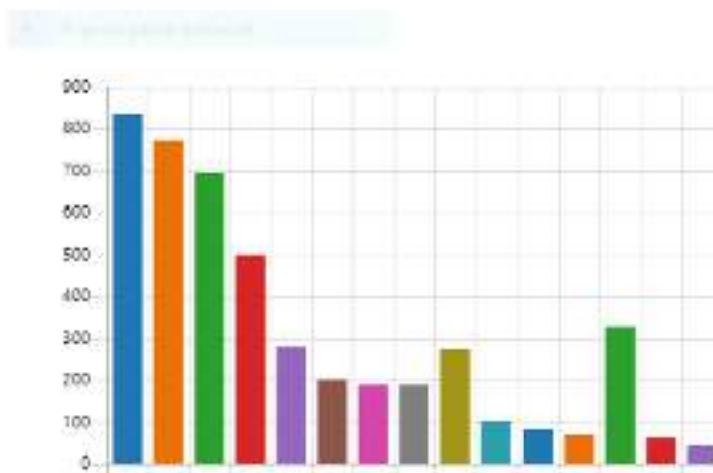
1	Више интегрисаних социјално-здравствених услуга	835 или 64%
2	Више субвенција локалне самоуправе	771 или 59%
3	Побољшана запосљеност становништва-	692 или 53%
4	Боља доступност здравственој заштити	498 или 38%

Највише испитаника је изабрало социјално-здравствене услуге - 835, затим следе субвенције локалне самоуправе -771, затим побољшана запосљеност становништва са 692 и боља доступност здравственој заштити 498. На петом месту је предлог више социјалних услуга за старе, децу и инвалиде 326, на шестом је бесплатни превентивни прегледи 279, и на седмом је више квалитетних радних места 274. Следи боља информисаност о правима и услугама 199, а на 9. је већи степен безбедности у породици, школама, али и у граду 187. На десетом месту је здравија животна средина 190 а на 11. више бесплатних културних догађаја 102.

Подршка одрживим услугама социјалне заштите у заједници и политикама укључивања на локалном нивоу

Шта од наведеног би допринело подизању квалитета живота најрањивијим категоријама становништва у нашем граду/општини? (изаберите највише 4 могућа одговора)

Више интегрисаних социјалних...	835
Више субвенција локалне с...	773
Побољшана запошљивост ст...	694
Боља доступност здравствен...	499
Бесплатни превентивни прег...	279
Боља информисаност о прав...	199
Већи степен безбедности	187
Здравија животна средина	190
Више квалитетних радних ме...	274
Више бесплатних културних ...	102
Већа приступачност посебно...	83
Више бесплатних програма з...	70
Више социјалних услуга за д...	326
Бесплатан спорт за децу и м...	61
Више места у предшколским...	46

Шта је најургентније да се обезбеди у наредном периоду како би се унапредио квалитет живота најрањивијих група?

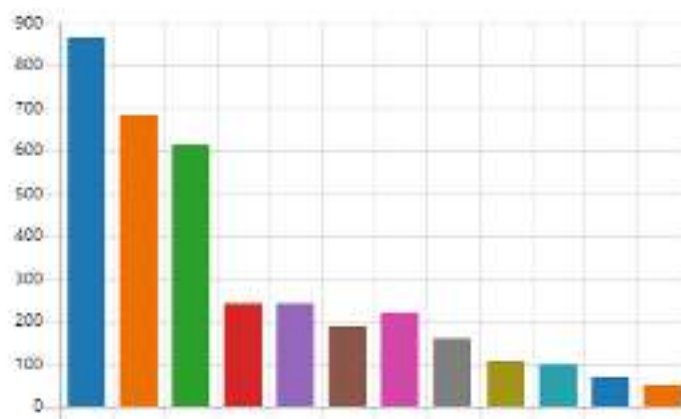
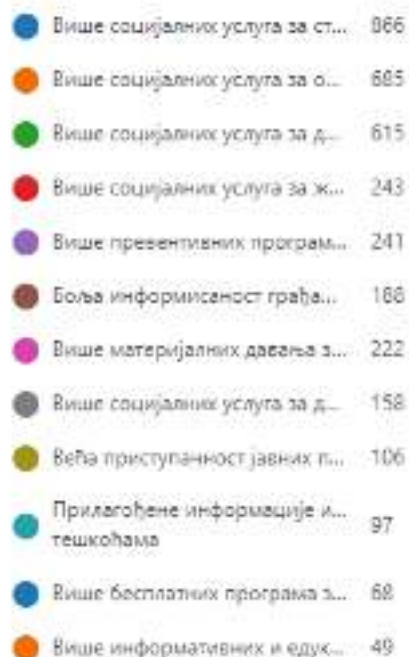
1	Више социјалних услуга за старе	866
2	Више социјалних услуга за особе са инвалидитеом	684
3	Више социјалних услуга за децу са тешкоћама у развоју	614
4	Више социјалних услуга за жене жртве насиља	242
5	Више превентивних програма у циљу спречавања насиља(вршњачко)	241

На првом месту је више социјалних услуга за старе са 866 потврђених одговора, следи више социјалних услуга за особе са инвалидитетом са 684, на трећем су социјалне услуге за децу са тешкоћама у развоју -614, на четвртном је изабрано више социјалних услуга за жене жртве насиља са 242 гласа. Затим следи да је потребно више превентивних програма у циљу спречавања насиља (вршњачког или породичног) са 241, на шестом је више материјалних давања за сиромашне 222, на седмом је више социјалних услуга за децу и младе са проблемима у понашању 158, на осмом је већа приступачност јавних површина за особе са инвалидитетом 106, на деветом су прилагођене информације и услуге за особе са менталним тешкоћама, на десетом је више бесплатних програма за физичку рекреацију становништва.

Подршка одрживим услугама социјалне заштите у заједници и политикама укључивања на локалном нивоу

Испод је графички приказ резултата:

9. Шта би по Вама, било најургентније да се обезбеди у наредном периоду у нашој локалној самоуправи како би се унапредио квалитет живота најрањивијег становништва? Молим Вас да обележите максимално 3 одговора

Како би грађани желели да општина Параћин изгледа за 10 година:

1. Да сви имају једнаке шансе за пристојан живот	407 или 31%
2. Повезана, да људи брину једни о другима, да нема сиромаштва	384 или 29%
3. да нема сиромаштва и да има посла за све	356 или 27%
4. зелена, богата средина, добро место за живот свих генерација	157 или 12%

Већина је одговорила да сви имају једнаке шансе за пристојан живот и основне потребе затим следи одговор да људи буду повезанији и да брину више једни о другима и без сиромаштва, а следећи истиче економски фактор и запошљеност. Имплицитно из ових одговора закључује се да је грађанима најбитнији основни животни стандард и не буде превеликих социјалних разлика тј. да већина грађана има уједначен квалитет живота. Они који су заокружили други одговор истичу у први моменат потребу да грађани буду солидарнији и да реагују не само кроз институције већ и појединачно на изразито екстремно сиромаштво како би сви живели боље. Најмање њих је обратило пажњу на животну средину у смислу заштите природних ресурса -чистог ваздуха и воде и на њихово очување и чини се да су грађани и даље дубоко оптерећени социјалним, материјалним проблемима док проблеми загађења природе су у другом плану.

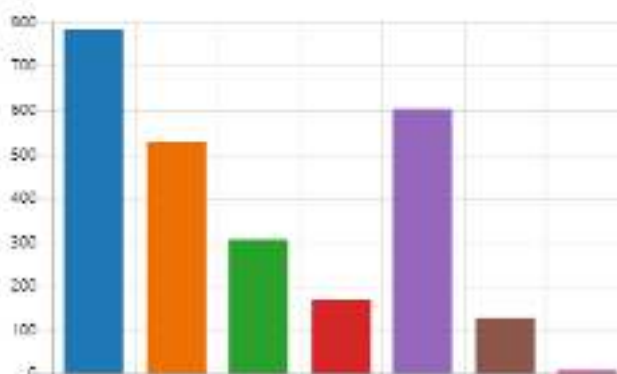
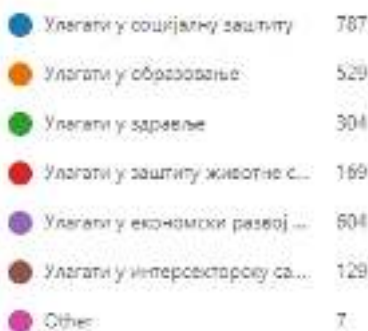
Подршка одрживим услугама социјалне заштите у заједници и политикама укључивања на локалном нивоу

Испод је графички приказ резултата:

10. Како бисте желели да наша општина/град изгледа за 10 година?

11. Шта по вашем мишљењу треба учинити да се то оствари? (одаберите највише 2 могућа одговора)

Шта треба учинити да би се остварило друштво које је наведено у претходном питању као циљ:

1.Улагати у социјалну заштиту	787 или 60%
2.Улагати у образовање	528 или 40%
3.Улагати у економски развој	603 или 46%
4.Улагати у здравље	303 или 23%

Највише је грађана одабрало социјалну заштиту као пут за достизање бољег друштва, али је такође значајан и економски развој. То значи да су грађани свесни да реално, боља социјална заштита не може бити без услова који се тиче бољег економске развијености, а то подразумева подстицај привреде, али је свест о томе да је социјална заштита предуслов за квалитет живота свих грађана и свих група сасвим јасна и очигледна. Такође је међу одговорима на трећем месту образовање као и здравствена заштита.

Подршка одрживим услугама социјалне заштите у заједници и политикама укључивања на локалном нивоу

Шта по Вашем мишљењу локална самоуправа треба да уради у области социјалне заштите:

Највише испитаника је одабрало да се покрену нове услуге за различите рањиве групе са 487 гласова, на другом је активност да се развију постојеће услуге како би биле доступније и квалитетније са 394 гласа, на трећем је да се обезбеди континуитет и одрживост услуге са 263 гласа и на 4. месту је да се повећају целокупна издвајања за социјалну заштиту са 158 потврда за овакву активност.

1. Да покрене нове услуге за различите рањиве групе	487 или 37%
2. Да развија постојеће услуге како би биле доступније и квалитетније	394 или 30%
3. Да обезбеди континуитет и одрживост услуге	263 или 20%
4. Да повећа целокупна издвајања за социјалну заштиту	158 или 12%

Анализом резултата анкете за ширу јавност у општини Параћин, може се извући неколико важних закључака. Испитаници су идентификовали старачка самачка домаћинства као најрањивију групу, незапослене младе, као и децу и младе са хроничним болестима и са инвалидитетом којима је потреба посебна помоћ заједнице и додатна подршка. Грађани сматрају да је приоретан фактор за квалитетнији живот боља привредна клима, јер незапосленост узрокује сиромаштво, као и сива економија која узрокује низак социо-економски стандард, што јесте очигледно, јер и у Параћину као и у другим градовима постоји велика миграција радног становништва у економски развијеније земље, како би себи обезбедили посао и отхранили породицу. Међутим на четвртм месту је ипак социјална заштита, што значи да грађани имају развијену свест о томе да значај добрих социјално-заштитних програма је у директној вези са квалитетнијим, садржајнијим и хармоничнијим животом свих грађана, а пре свега рањивих група. Грађани сматрају да би више интегрисаних социјалних услуга допринело подизању квалитета живота за најрањивије социјалне групе. Као најургентније наводе: више социјалних услуга за старе, више социјалних услуга за особе са инвалидитетом и услуге за децу са тешкоћама у развоју. Локална самоуправа према мишљењу грађана треба да покрене нове услуге за различите рањиве групе, али и да постојеће услуге учини доступнијим и квалитетнијим.

Подршка одрживим услугама социјалне заштите у заједници и политикама укључивања на локалном нивоу

3.2. Резултати мапирања потреба корисника Центра за социјални рад

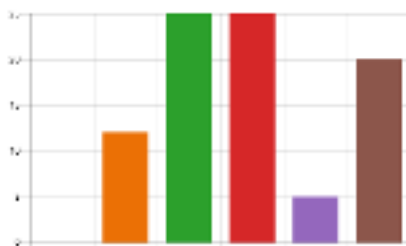
Анкетни упитник за кориснике социјалне заштите се састоји из дела који попуњава анкетар – представник ЦСР и питања која се односе на ставове и потребе корисника СЗ. Сви одговори су анонимни, тј. убачени у ексел табелу без података о личности и коришћени су у статистичке сврхе, о чему су анкетирани корисници обавештени. Анкетирање је било добровољно, уз објашњење да одговори ни на који начин неће утицати на већ остварена права корисника. Први део, који су попуњавали анкетари се односи на профил анкетираних: Назив општине/града; корисник права/услуге појединац или породица; место становања: урбано; рурално са редовним јавним превозом; рурално без редовног јавног превоза; рурално са властитим превозним средством. Анкетирани је: родитељ детета носиоца права/услуге; млада особа; одрастао; старија особа. Такође, мапирана су остварена права/услуге из области социјалне заштите корисника. У истраживању је учествовало 87 испитаника.

Структура испитаника је следећа: 61% испитаника је женског пола, док је 39% било мушког пола. Што се тиче година старости структура је следећа: 14% је имало од 15-30 година, 29% од 31-44 година, 29% од 45-60 година, 23% су од 61 и више година, 5% - од 61-65 година и 0% од 0 до 15 година. У највећој мери испитаници су из категорије одраслих лица од 30 до 60 година.

2. Који сте пол:

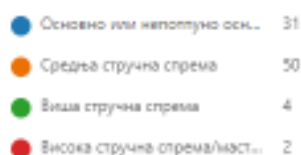
3. Колико имате година:

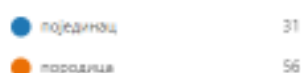
Што се тиче образовне структуре она је следећа: 57% имају средње стручно образовање, 36% имају основно образовање, 5% вишу стручну спрему и 2% високу стручну спрему. Што се тиче места становања 54% живи у граду, 38% живи на селу али са коректним јавним превозом, 7% имају сопствени превоз и живе на селу и 1% живи на селу и нема ни јавни превоз ни сопствени. То значи да 46% испитаника живи на селу.

Подршка одрживим услугама социјалне заштите у заједници и политикама укључивања на локалном нивоу

4. Степен Ваше стручне спреме је:

5. Да ли сте користили услуге ЦСР као појединац или као породица:

Корисници су изјавили да у већини користе услуге социјалне заштите као породице и то 64% или 56 особа, а као појединац користе услуге 36% или 31 испитаника. Корисници услуга су у највећој мери одрасле особе 64% ,затим следе старије особе 25% ,млади са 10% док деце као корисника нема у узорку, зато што деца нису могла бити анкетирана. Реално је да многи који су се изјаснили да као породица користе услуге и права из социјалне заштите имају и децу. Може се закључити да у структури корисника социјалне заштите, преовлађују одрасле особе које су носиоци услуге и права испред породице која је у неком ризику, да су већином завршили основно или средње образовање, да је скоро исти проценат заступљености корисника из града и са села. Такође је висок проценат и старијих корисника од 65 година.

6. Место становања:

7. Корисници:

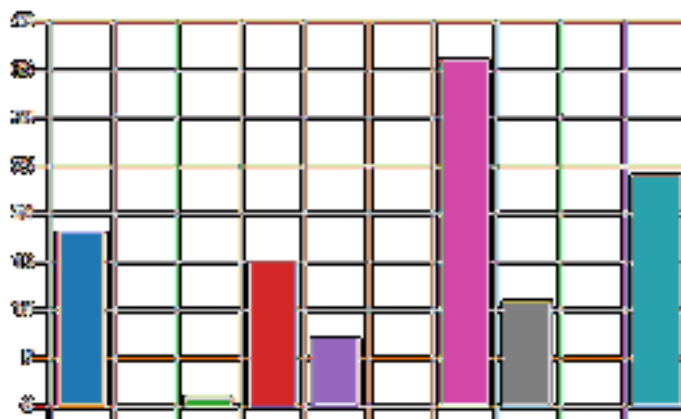
8.Остварена права и услуге из социјалне заштите корисника?

36 је изабрало једнократну новчану помоћ, 24 испитаника је изабрало -остало, на трећем месту је новчана социјална помоћ са 18 испитаника,следи додаток за помоћ и негу другог лица са 15

Подршка одрживим услугама социјалне заштите у заједници и политикама укључивања на локалном нивоу

испитаника, на петом месту је једнократна помоћ у природи са 11 испитаника, на шестом месту је увећани додатак за помоћ и негу, на седмом је запошљавање радно способних категорија са 1 испитаником. Испод је приказ одговора у графикону:

8. Највише коришћене новачке социјалне услуге и права из социјалне заштите

Највише је финансијских новачких помоћи породицама у стању социјалне потребе, али су вероватно и друге услуге и права чести као што су посредовање и давање мишљења у вршењу родитељског права, вршење надзора и саветодавни рад са децом са проблемима у понашању, упућивање на старатељски, хранитељски смештај свих лица која су незбринута, а не могу се самостално бринути о себи и све оно што Центар ради као орган старатељства. На трећем је месту стална новчана социјална помоћ, што значи да је удео корисника који су материјално угрожени у укупној структури корисника Центра веома велики. Затим следи додатак за туђу негу и помоћ који је у директној вези са лошим здравственим стањем корисника, тако да се може закључити да је велики број корисника заправо лошег здравља, са озбиљним оштећењима, због чега му је потребна додатна брига друштвене заједнице.

У наредном делу анкетирани корисници су давали одговоре на питања: да ли користе неке од услуга/права из надлежности локалне самоуправе; ако користе, које су услуге/права у питању; да ли постоји потреба да постојеће услуге која користе буду унапређене, и како. Ако нису корисници локалних услуга СЗ, да ли им је нека од тих услуга потребна, и која, то јест да ли су потенцијални корисници.

9. Да ли сте корисник или старатељ лица које је корисник неке од услуга и права из социјалне заштите ?

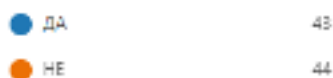
На ово питање су одговорили да 44 корисника није старатељ лица које користи услугу, а 43 испитаника јесте корисник или старатељ лица које користи услугу.

да	43	49%
не	44	51%

Испод је графикон са одговорима:

Подршка одрживим услугама социјалне заштите у заједници и политикама укључивања на локалном нивоу

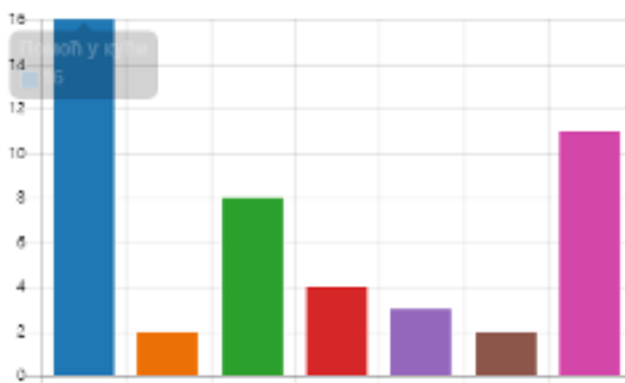
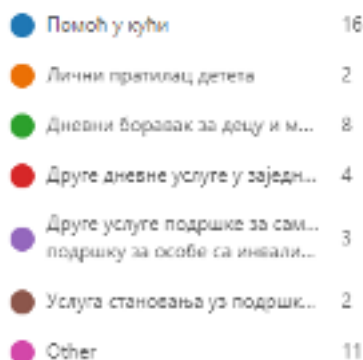
9. Да ли сте корисник или сте родитељ/старатељ лица које је корисник неке од услуга/ права из надлежности локалне самоуправе:

10. На питање које општинске услуге користе анкетирани су одговорили:

Највише је испитаника изабрало помоћ у кући -16, следи остало-11, затим дневни боравак за децу са сметњама у развоју-8, на четвртм су друге дневне услуге у заједници 4, на петом су друге услуге подршке за самосталан живот-3, услуга лични пратилац детета је на 6. месту и услуга становања уз подршку са ОСИ је на петом месту са 2 испитаника.

10. Ако је одговор ДА, наведите које:

11. На следећа два питања требало је одговорити да ли корисници сматрају да неке од постојећих услуга требају бити унапређене. 49 је сматрало да не треба, а 38 корисника социјалне заштите је сматрало да би требало.

1. Да ли сматрате да би било корисно да неке од тих услуга буду унапређене (на пример да услуге помоћи у кући буду комбиноване са здравственом заштитом односно услугама неге у кући или неки други пример)

Подршка одрживим услугама социјалне заштите у заједници и политикама укључивања на локалном нивоу

12. Идеје за унапређење су се односиле не услугу Дневног борава за децу са сметњама у развоју и поменуте следеће: Више запослених радника у Дневном бораку да би услуга била квалитетнија, више финансијских средстава за додатне саржаје, могућност продуженог борава корисника у Дневном бораку, више средстава за рекреацију корисника....

12. Ако је одговор ДА, како да се унапреде:

38
Responses

Latest Responses

"више запослених радника у Дневном бораку, издејати средст...

"Увођење услуга продах смештаја, као и потреба да се услуга ли...

"могућност продуженог борава, средства за рекреативну наст...

13. Да ли корисници или чланови њихових породица имају потребу за још неком услугом и којом? Од укупног броја 71 испитаник има потребу за још неком услугом, а 16 испитаника је одговорило негативно.

13. Да ли Ви или чланови Ваше породице имате потребу за још неком од наведених права/услуга?

ДА 71
НЕ 16

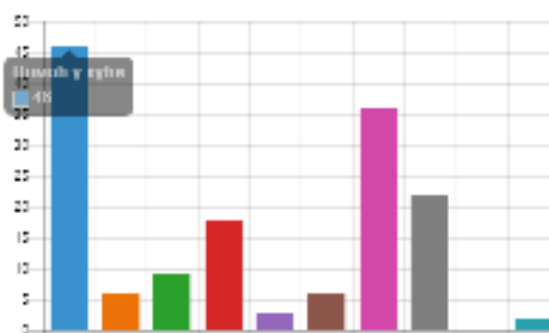

14. За којом још услугом постоји потреба корисника и њихових породица?

Највећа је потреба за услугом помоћи у кући са 46 ,следе саветодавно-терапијске и социјалне услуге са 36 гласова, затим једнократне помоћи у новцу - 22 ,друге дневне услуге у заједници -18,дневни боравак за децу и младе са сметњама у развоју-9, лични пратилац детета са 6 гласова,услуга становања уз подршку -6 и на на седмом месту је остало са 2 гласа...

14. Ако имате, наведите која услуга/право Вам је потребна:

Помоћ у кући	46
Лични пратилац детета	6
Дневни боравак за децу и младе	9
Друге дневне услуге у заједници	18
Друге услуге подршке за социјалну интеграцију и квалитетног живота	36
Услуга становања уз подршку	6
Саветодавно-терапијске и социјалне услуге	36
Једнократна помоћ у новцу	22
Једнократна помоћ у материјалу	0
Остало	2

Подршка одрживим услугама социјалне заштите у заједници и политикама укључивања на локалном нивоу

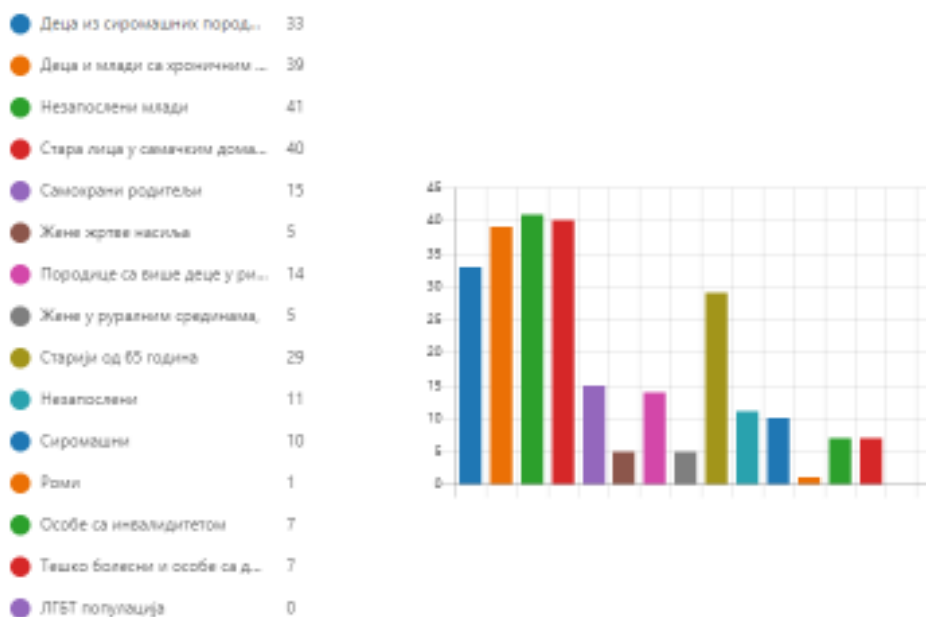
Понавља се значај услуге помоћи у кући пре свега за старе, али је ова услуга адекватна и за особе и за младе са инвалидитетом. Овом услугом се радом једног лица може обухватити већи број корисника (од 4 до 10 корисника) тако да је она најјевтинија услуга, а са великим учинком за грађане. На другом месту су саветодавно-терапијске услуге и социо-едукативне које су опет свеобухватне и могу значити разне системе подршке, саветовања различитим групама које су у ризику. Следи једнократна новчана помоћ која наглашава материјалне проблеме као основне код рањивих др. група и евидентан је значај овог права у локалној заједници. Понавља се значај услуге помоћи у кући пре свега за старе, али је ова услуга адекватна и за особе и за младе са инвалидитетом. Овом услугом се радом једног лица може обухватити већи број корисника (од 4 до 10 корисника) тако да је она најјевтинија услуга, а са великим учинком за грађане.

Следе питања која се односе на: мапирање рањивих/посебно осетљивих категорија становништва, којима је додатно потребна друштвена подршка; факторе који додатно утичу на смањени квалитет живота у граду/општини, а посебно најрањивијим категоријама становништва; факторе који би допринели подизању квалитета живота нарањивијим категоријама становништва; визију општине за пет година и шта треба учинити да се то и деси.

15. Одредити коме је највише потребна подршка друштва тј. која је група најрањивија?

Највише је испитаника одговорило да је потребно помоћи младим незапосленим 41. Затим следе старија самачка домаћинства са 40. На трећем месту су деца и млади са хроничним болестима са 39 гласова. На четвртм месту су деца из сиромашних породица са 33 гласова. Затим се поново понавља група старијих од 65 година, уопште што говори у прилог томе да су заправо сви стари једна категорија којој је потребна посебна подршка друштва. Самохрани родитељи су на 6. месту и мада су бројчано мања категорија, њима треба помоћ и то нарочито у погледу субвенција бесплатних књига, бесплатног вртића. На седмо месту су особе са инвалидитетом као и тешко болесни по 7 гласова, и на последњем деветом месту су жене у руралним срединама као и жене жртве насиља по 5 гласова.

15. Према Вашем мишљењу коме је највише потребна додатна подршка/помоћ друштва у нашем граду/општини - ко је најрањивији? * (изаберите највише 3 одговора)

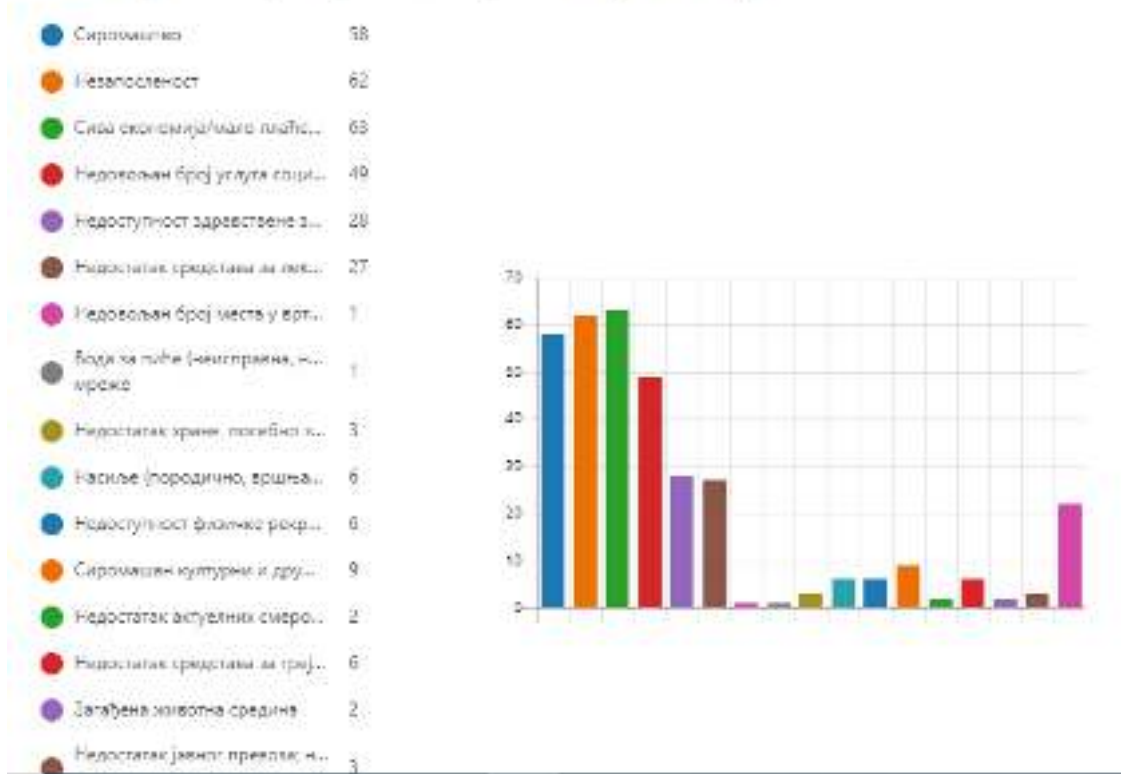

Подршка одрживим услугама социјалне заштите у заједници и политикама укључивања на локалном нивоу

16. Шта од наведених фактора утиче на смањени квалитет живота?

На првом месту је сива економија са 58 гласова, на другом је незапосленост са 62 гласа, на трећем је сиромаштво са 58 гласова. Очигледно је да је економска ситуација оно што грађани бирају као основ за лош квалитет живота. На четвртм месту је недовољан број услуга социјалне заштите са 49 гласа, на петом је недоступност здравствене заштите са 28 а следи недостатак средстава за лекове (27), на седмом је сиромашан културни и друштвени живот са 9 гласа, и даље следе недостатак средстава за грејање као и јавног превоза. Испод се налази графикон са резултатима:

16. Шта од наведених фактора највише утиче на смањени квалитет Вашег живота и живота Ваше породице? – рангирање (изаберите 4 могућа одговора)

17. Шта од наведеног би допринело подизању квалитета живота ?

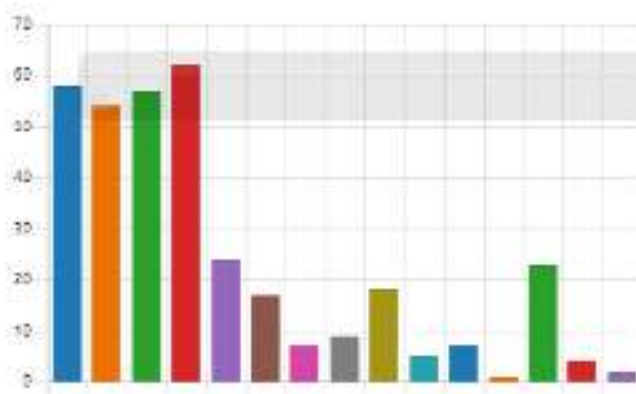
1. Боља доступност здравственој заштити	62
2. Више интегрисаних социоздравствених услуга	58
3. Побољшана запошљивост становништва	57
4. Више субвенција локалне самоуправе	54
5. Бесплатни превентивни преледи за сво становништво	24
6. Више социјални услуга за децу ,младе,инвалиде и старе	23

Подршка одрживим услугама социјалне заштите у заједници и политикама укључивања на локалном нивоу

7.Више квалитетних радних места	18
8.Боља информисаност о правима	17
9.Здравија животна средина	9
10.Већа приступачност за особе са инвалидитетом посебно јавним установама	7

17. Шта од наведеног би допринело подизању квалитета живота Вас и Ваше породице? рангирање (изаберите 4 могућа одговора) *

Више интегрисаних социјалних...	58
Више субвенција локалне самоуправе...	54
Побољшана запошљивост становништва...	57
Боља доступност здравствених услуга...	62
Бесплатни превентивни прегледи...	24
Боља информисаност о правима...	17
Већи степен безбедности...	7
Здравија животна средина...	9
Више квалитетних радних места...	18
Више бесплатних културних програма...	5
Већа приступачност посебно за особе са инвалидитетом...	7
Више бесплатних програма за децу и младе...	1
Више социјалних услуга за децу и младе...	23
Бесплатан спорт за децу и младе...	4
Више места у предшколским установама...	2

На првом и другом месту корисници су навели здравствену доступност(62) као и више социјалних услуга(58). Следеће се наводи и боља запошљивост становништва -57 На 4.месту је више субвенција локалне самоуправе 54, на петом су бесплатни превентивни прегледи 24 и. Следеће је више социјалних услуга за децу и младе са 23 гласа..Поново се појављује значај економског фактора за бољитак становништва на 7.месту.Уопштено говорећи приоритет је развијање социјалних услуга, као развој економије, запошљавање и боља радна места.

18.Како би грађани желели да општина Параћин изгледа за 10 година?

На ово питање грађани су одговорили у највећем проценту -да сви имају једнаке шансе за пристојан живот и основне потребе-40 тј. 46%, следеће је било да буду повезани и солидарни и да брину једни о другима тј.да нема сиромаштва са 21 гласом или 24% .На трећем месту је одговор да нема сиромаштва и да има посла за све са 19 гласова или 22% и на 4.месту је еколошка визија града да буде зелен и богат ,место за живот свих генерација са 7 или 8%. Испод је приказ графикана:

Подршка одрживим услугама социјалне заштите у заједници и политикама укључивања на локалном нивоу

18. Како бисте желели да наша општина/град изгледа за 10 година?

- Повећана, да људи брину јед... 21
- Да сам имају једнако шансе з... 40
- Да нема сиромаштва и да и... 19
- Зелена, богата, место за жив... 7
- Other 0

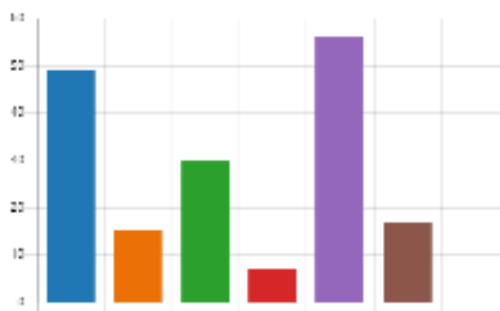
19. Шта по Вашем мишљењу треба учинити да са то оствари?

1.Улагати у економски развој и нова радна места	56
2.Улагати у социјалну заштиту	49
3.Улагати у здравље	30
4.Улагати у интерескорску сарадњу и услуге	17
5.Улагати у заштиту животне средине	7
6.Остало	0

Испод се налази приказ графикана:

19. Шта по Вашем мишљењу треба учинити да са то оствари? (одјабрати два приоритета од опција) *

- Улагати у социјалну заштиту 49
- Улагати у економски развој 56
- Улагати у здравље 30
- Улагати у заштиту животне средине 7
- Улагати у интерескорску сарадњу и услуге 17
- Other 0

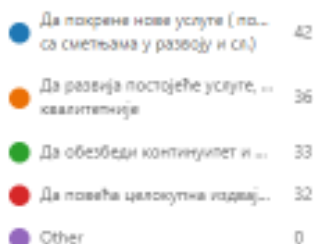
20.Шта локална самоуправа треба да уради у области социјалне заштите?

1..Да покрене нове услуге (помоћ у кући,лични пратилац и.т.д.)	42
2. да развија постојеће услуге да буду што обухватније и квалитетније	36
3.Да обезбеди континуитет и одрживост постојећих услуга	33
4.Да повећа целокупна издвајања за социјалну заштиту	32

Подршка одрживим услугама социјалне заштите у заједници и политикама укључивања на локалном нивоу

И код овог питања одговори су скоро исти као и код испитаника шире јавности, да су истакли да је потребно развијати нове услуге, али и обезбедити континуитет постојећим и њихов што шири обухват. Испод је приказ графикана:

20. Шта по Вашем мишљењу локална самоуправа треба да уради у области социјалне заштите? (одабрати највише 2 могућа одговора)

Корисници Центра за социјални рад углавном користе услуге као породице, што указује на потребу за подршком читавим породицама. Углавном су корисници одрасле особе, ако су појединци у питању. Може се закључити да у структури корисника социјалне заштите, преовлађују одрасле особе које су носиоци услуге и права испред породице која је у неком ризику, да су већином завршили основно или средње образовање, да је скоро исти проценат заступљености корисника из града и са села. Такође је висок проценат и старијих корисника од 65 година. Највише је финансијских новачних помоћи породицама у стању социјалне потребе, али су вероватно и друге услуге и права чести као што су посредовање и давање мишљења у вршењу родитељског права, вршење надзора и саветодавни рад са децом са проблемима у понашању, упућивање на старатељски, хранитељски смештај свих лица која су незбринута, а не могу се самостално бринути о себи и све оно што Центар ради као орган старатељства. На трећем је месту стална новчана социјална помоћ, што значи да је удео корисника који су материјално угрожени у укупној структури корисника Центра веома велики. Затим следи додатак за туђу негу и помоћ који је у директној вези са лошим здравственим стањем корисника, тако да се може закључити да је велики број корисника заправо лошег здравља, са озбиљним оштећењима, због чега му је потребна додатна брига друштвене заједнице. Највећа је потреба за услугом помоћи у кући, затим саветодавно-терапијске и социјалне услуге, једнократне помоћи у новцу, друге дневне услуге у заједници, дневни боравак за децу и младе са сметњама у развоју, лични пратилац детета, услуга становања уз подршку. Највише је испитаника одговорило да је потребно помоћи младим незапосленим, затим ту су старија самачка домаћинства и на трећем месту су деца и млади са хроничним болестима и инвалидитетом. Корисници ЦСР сматрају да у Параћину треба сви да имају једнаке шансе за пристојан живот и основне потребе буду задовољене, као и да буду повезани и солидарни и да брину једни о другима тј. да нема сиромаштва. Такође, сматрају да је потребно развијати. Нове услуге и да се обезбеди континуитет постојећих, као и њихов шири обухват.

Подршка одрживим услугама социјалне заштите у заједници и политикама укључивања на локалном нивоу

3.3. Резултати мапирања потреба корисника локалних услуга социјалне заштите

Анкетни упитник за кориснике локалних услуга социјалне заштите⁸ се састоји из дела који попуњава анкетар – стручно лице пружаоца услуге и питања која се односе на ставове и потребе корисника локалних услуга СЗ. Сви одговори су анонимни, тј. убачени у табелу без података о личности и коришћени су у статистичке сврхе, о чему су анкетирани корисници обавештени. Анкетирање је било добровољно, уз објашњење да одговори ни на који начин неће утицати на већ остварена права корисника. Први део, који су попуњавали анкетари се односи на профил анкетираних: Назив општине/града; корисник права/услуге појединац или породица; место становања: урбано; рурално са редовним јавним превозом; рурално без редовног јавног превоза; рурално са властитим превозним средством. Анкетирани је: родитељ/старатељ детета/особе носиоца права/услуге; млада особа; одрастао; старија особа. Такође, мапирана су остварена права/услуге из области услуга социјалне заштите корисника. У истраживању је учествовало 29 испитаника. Што се тиче полне структуре 72% корисника је било женског пола, а 28% мушког. Старосна структура је следећа: Старији преко 65 и више-27 или 93%, од 61-65 година-2 или 7%, из приложеног закључак је да су анкетирани били углавном корисници услуга за старе у општини Параћин.

2. Који сте пол:

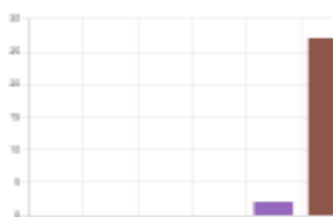
М	8
Ж	21
Не желим да се изјасним	0

Према степену образовања 45% су са средњом школом, 31% имају основно образовање, 14% су са вишом стручном спремом и 10 % или 3 особе су са високом стручном спремом. Према месту становања доминирају корисници из града 52%, затим из села са добрим јавним превозом -38% а онда из села са сопственим превозом-10%.

3. Колико имате година:

Манинг 15	0
15-30	0
31-45	0
46-60	0
61-65	2
65 или више	27

4. Степен Ваше стручне спреме је:

Основно или непотпуно осн...	8
Средња стручна спрема	15
Висока стручна спрема	4
Висока стручна спрема/науч...	2

⁸ У прилогу доставити Упитник

Подршка одрживим услугама социјалне заштите у заједници и политикама укључивања на локалном нивоу

Већина корисника је користила ову услугу као појединац 83% а не као породица 17%. Иначе у овој анкети се већином ради о корисницима услуга - Клуб за старија и остарела лица као и услуге- Помоћи у кући за стара лица .

5. Да ли сте користили услуге ЦСР као појединац или као породица.

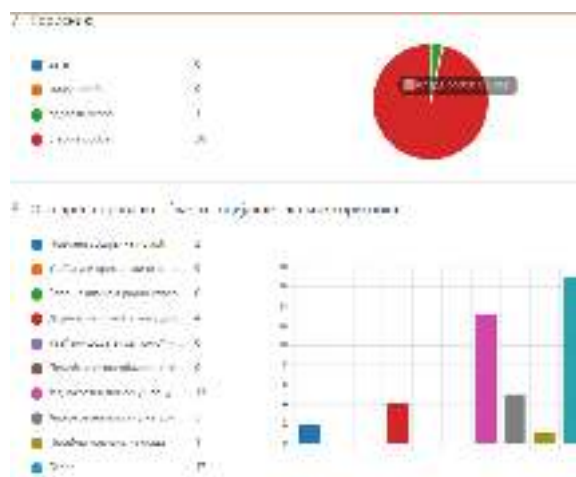
6. Место становања:

8.Остварена права из области социјалне заштите корисника?

1. Остало(при чему су навели да користе субвенцију бесплатног превоза за старе и умањења комуналних услуга за пензионере)	17
2.Једнократна помоћ у новцу	13
3.Једнократна помоћ у натури	5
4. Додатак за туђу негу и помоћ	4
5.Новчана социјална помоћ	2
6.Посебна новчана накнада	1

Испод се налази приказ одговора у графикану:

Подршка одрживим услугама социјалне заштите у заједници и политикама укључивања на локалном нивоу

9. Да ли је корисник родитељ или старатељ лица које је корисник неке социјалне услуге?

Свих 29 је одговорило да јесу корисници услуге. Нико није заокружио негативан одговор.

10. Наведите којих услуга из надлежности л.с.?

1. Друге дневне услуге у заједници	26
2. Остало	17
3. Помоћ у кући	10

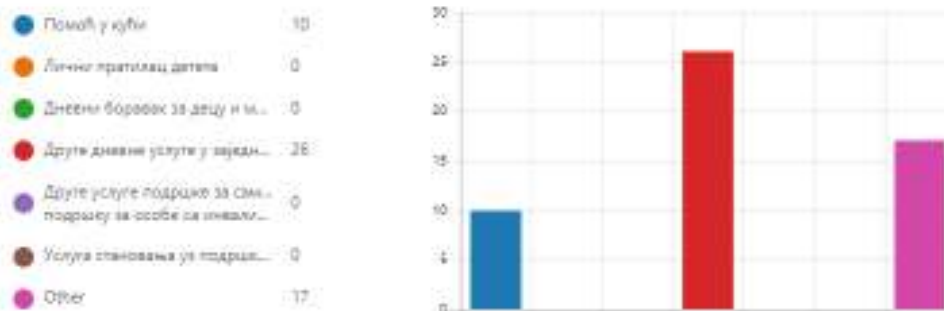
Већина је одговорила да су корисници Клуба за старе, остале наведене услуге нису заокружили.

Испод се налази графикон:

9. Да ли сте корисник или родитељ/старатељ лица које је корисник неке од услуга из надлежности локалне самоуправе:

10. Ако је одговор ДА, наведите које:

11. Да ли би било потребно да се унапреде неке од услуга које су понуђене?

Испитаници су одговорили већином да би требало да се унапреде и то пре свега мислећи на услугу клуб за старе, као и на услугу помоћи у кући.

12. На питање како би они унапредили услуге одговори су били следећи:

- Повезати услугу Помоћи у кући са здравственим прегледима и консултацијама
- Побољшати услуге у клубу додатним рекеративним –увести вежбање, шетње, уопште више физичке активности
- Повезати услуге у клубу са другим секторима-туризам, образовање, здравље, уметност како би биле што садржајније.

Подршка одрживим услугама социјалне заштите у заједници и политикама укључивања на локалном нивоу

11. Да ли сматрате да би било корисно да неке од тих услуга буду унапређене, (на пример да услуге помоћи у кући буду комбиноване са здравственом заштитом односно услугама неге у кући или неки други пример)

12. Ако је одговор ДА, како да се унапреде:

27
Responses

Latest Responses

"Povezati ih sa dodatnim uslugama-u klubu rekreacija,ucenje vise pu...

"Povezati sa zdravstvom"

"Povezati sa drugim uslugama-turizam,zdravlje,obrazovanje i td."

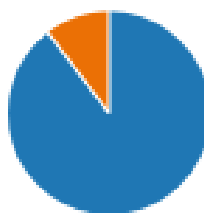
13. Да ли ви или чланови ваше породице имате потребу за још неком услугом или подршком?

1. Да- 26 или 90%

2. Не- 3 или 10%

Испод се налази графикон:

13. Да ли ви или чланови Ваше породице имате потребу за још неком од наведених права/услуга?

14. Која би додатна услуга била потребна корисницима већ постојеће услуге?

1. Саветодавно – терапијске и социјалне услуге у заједници	22 или 75%
2. Једнократна помоћ у новцу	18 или 62%
3. Друге дневне услуге у заједници	15 или 51%
4. Помоћ у кући	12 или 51%
5. Лични пратилац детета	5 или 22%

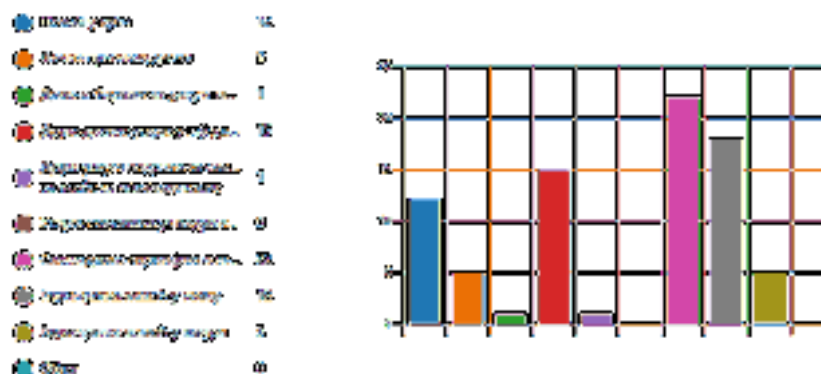
Подршка одрживим услугама социјалне заштите у заједници и политикама укључивања на локалном нивоу

6.Једнократна помоћ у натури

5 или 22%

Испод се налази приказ графикана:

14. Додатна, наменита социјална услуга (што је потребна):

Са обзиром да су испитаници старија лица, корисници углавном услуга за старе разумљиво је што нису бирали услуге које су намењене млађим групама или инвалидима. Једино, ако је неко од ових корисника имао у породици такво лице, он је бирао као потребну и ову услугу која је специјализована и због тога је мањи број одговора за оне услуге које не обухватају старе.

Следе питања која се односе на: мапирање рањивих/посебно осетљивих категорија становништва, којима је додатно потребна друштвена подршка; факторе који додатно утичу на смањени квалитет живота у граду/општини, а посебно најрањивијим категоријама становништва; факторе који би допринели подизању квалитета живота на најрањивијим категоријама становништва; визију општине за пет године и шта треба учинити да се то и деси.

15. Корисници услуга су требали одговорити коме је највише потребна додатна подршка или помоћ друштва у општини?

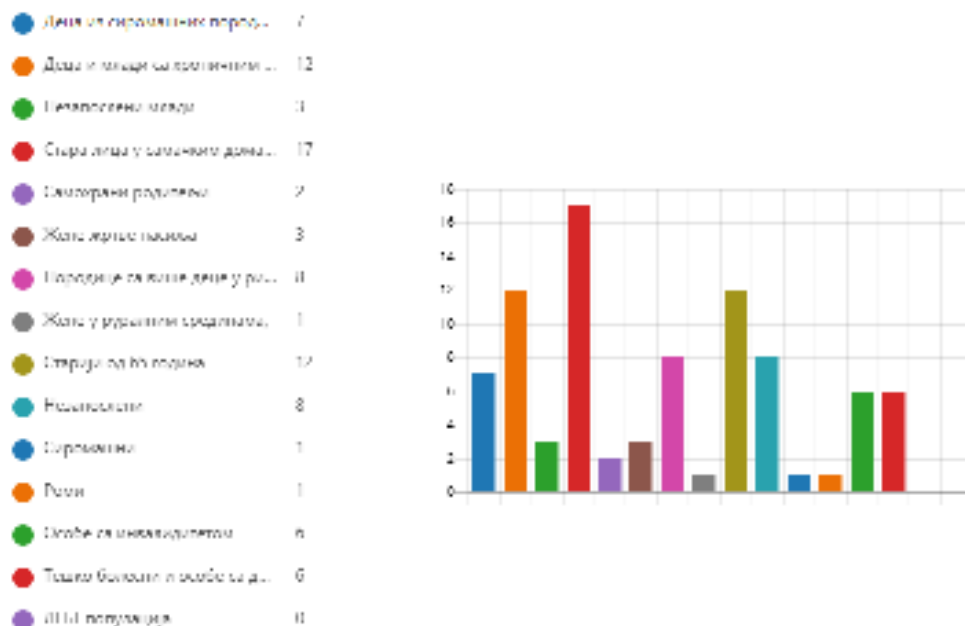
1.Стара лица у самачким домаћинствима на селу	17
2.Старији од 65 година	12
3.Деца имлади са хроничним болестима и са инвалидитетом	12
4.Породице са више деце у ризику од сиромаштва	8
4.Незапослени	8
5.Деца из сиромашних породица	7
6.особе са инвалидитетом	6
6.Тешко болесни и особе са дуготрајном негом као и њихове породице	6
7.Незапослени млади	3
7.Жене жртве насиља	3
8.Самохрани родитељи	2
9.Сиромашни	1

Подршка одрживим услугама социјалне заштите у заједници и политикама укључивања на локалном нивоу

10. Роми	1
----------	---

Испод је графикон са одговорима:

15. Према Вашем мишљењу коме је најјаче потребна додатна подршка/помоћ друштва у нашем граду/општини- ко је најрањивији? * (изаберите највише 3 одговора)

16. Шта од наведених фактора највише утиче на смањени квалитет живота Ваше породице и Вас?

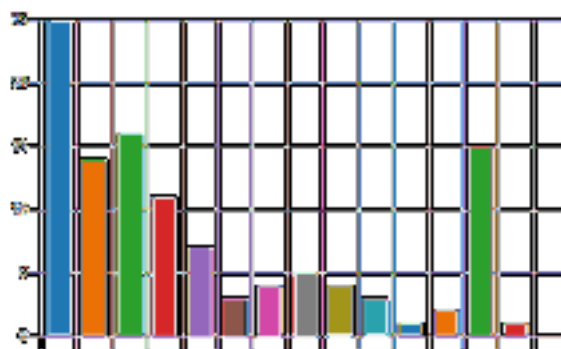
1. Незапосленост	18 или 62%
2. недовољан број услуга социјалне заштите	16 или 53%
3. Недоступност здравствене заштите	15 или 51%
4. недоступне институције у руралним срединама	11 или 37%
5. Недостатак средстава за лекове и лечење	10 или 34%
6. Насиље (породично, вршњачко), криминал и безбедност у граду	8 или 27%
7. Сиромашан културни и друштвени живот	7 или 24%
8. Сива економија	6 или 20%

Испод је приказан графикон :

Подршка одрживим услугама социјалне заштите у заједници и политикама укључивања на локалном нивоу

Испод је приказ графикана:

17. Шта од следећих социјалних услуга за децу, инвалиде и старије је најважније за вас? (може бити више од једног одговора)

Корисници на прво место стављају социјалне услуге, на другом месту је повећана запошљивост становништва, док је на трећем месту више социјалних услуга за децу, инвалиде и старије.

18. Како би сте желели да наша општина изгледа за 10 година?

1. Повезана да људи брину једни одругима и да нема сиромаштва	11 или 37%
2. да сви имају једнаке шансе за пристојан живот	7 или 24%
3. Зелена богата, место за живот свих генерација	4 или 19%

Највише корисника је одабрало прву опцију која говори да су старији усмерени на вредности солидарности и повезаности међу људима, са обзиром да је овај узорак био састављен углавном од старијих од 65. година.

19. Шта по Вашем мишљењу треба учинити да се претходни циљеви остваре?

1. Улагати у социјалну заштиту	20 или 68 %
2. Улагати у економски развој и боља радна места	18 или 62%
3. Улагати у здравље	12 или 41%
4. Улагати у образовање	4 или 19%

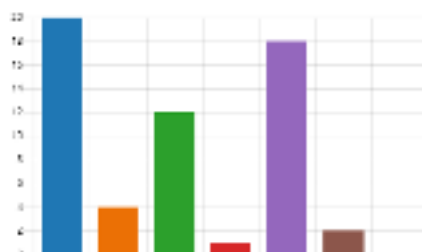
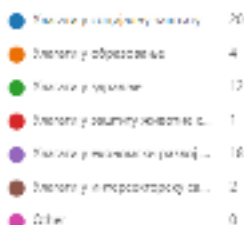
Подршка одрживим услугама социјалне заштите у заједници и политикама укључивања на локалном нивоу

Испод је приказ графикана:

18. Како бисте желели да наша општина/град изгледа за 10 година?

19. Шта по вашем мишљењу треба учинити да се то оствари? (изабрати највише два од ових)

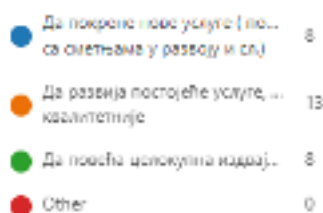

Шта по Вашем мишљењу локална самоуправа треба да уради у области социјалне заштите да би се то остварило?

1. Да развија постојеће услуге-13 или 45%	13 или 45%
2. Да повећа целокупна издвајања за социјалну заштиту 8 или 27%	8 или 27%
3. Да покрене нове социјалне услуге	8 или 27%

Испод је приказ графикана:

20. Шта по Вашем мишљењу локална самоуправа треба да уради у области социјалне заштите, да би се то остварило?

Одговори и код ове корисничке групе су слични као и код осталих, може се приметити да као приоритет постављају услуге за старе, али такође су свесни и потреба младих са инвалидитетом, као и уопште потребе развоја саветодавних услуга за све рањиве групе. Ови корисници високо цене услуге које имају нагласак на побољшању здравља и сматрају да у такве услуге треба улагати. Такође на листи приоритета се истиче и боља привреда тј. улагање у економију и боља радна места јер су опет и они свесни да постоји директна веза између боље економије и боље социјалне и здравствене заштите. Ова категорија наглашава значај солидарног и повезаног односа међу људима и међусобну емпатију као и залагање за опште циљеве за бољитак свих грађана.

Подршка одрживим услугама социјалне заштите у заједници и политикама укључивања на локалном нивоу

Већина испитаника који користе услуге социјалне заштите, а који су попуњавали упитник, су појединци из града, јер доминирају корисници услуга Клуб за старије и услуге Помоћи у кући за стара лица. Корисници наводе да би услуге које они користе требало унапредити и то тако што је потребно повезати услугу Помоћи у кући са здравственим прегледима и консултацијама, побољшати услуге у клубу додатним рекреативним – увести вежбање, шетње, уопште више физичке активности и повезати услуге у клубу са другим секторима – туризам, образовање, здравље, уметност како би биле што садржајније. С обзиром да су испитаници старија лица, корисници углавном услуга за старе разумљиво је што нису бирали услуге које су намењене млађим групама или инвалидима. Једино, ако је неко од ових корисника имао у породици такво лице, он је бирао као потребну и ову услугу која је специјализована и због тога је мањи број одговора за оне услуге које не обухватају старе. Корисници услуга сматрају да је највећи проблем незапосленост, следи недовољан број услуга, недоступност здравствене заштите и недостатак средстава за лекове. Корисници на прво место стављају социјалне услуге, на другом месту је повећана запошљивост становништва, док је на трећем месту више социјалних услуга за децу, инвалиде и старије. Може се приметити да као приоритет постављају услуге за старе, али такође су свесни и потреба младих са инвалидитетом, као и уопште потребе развоја саветодавних услуга за све рањиве групе. Ови корисници високо цене услуге које имају нагласак на побољшању здравља и сматрају да у такве услуге треба улагати. Такође на листи приоритета се истиче и боља привреда тј. улагање у економију и боља радна места јер су опет и они свесни да постоји директна веза између боље економије и боље социјалне и здравствене заштите. Ова категорија наглашава значај солидарног и повезаног односа међу људима и међусобну емпатију као и залагање за опште циљеве за бољитак свих грађана. Корисници желе да у Општини Параћин за 10 година људи брину једни одругима и да нема сиромаштва.

Подршка одрживим услугама социјалне заштите у заједници и политикама укључивања на локалном нивоу

3.4. Процена ресурса и капацитета пружалаоца услуга социјалне заштите на територији општине Параћин

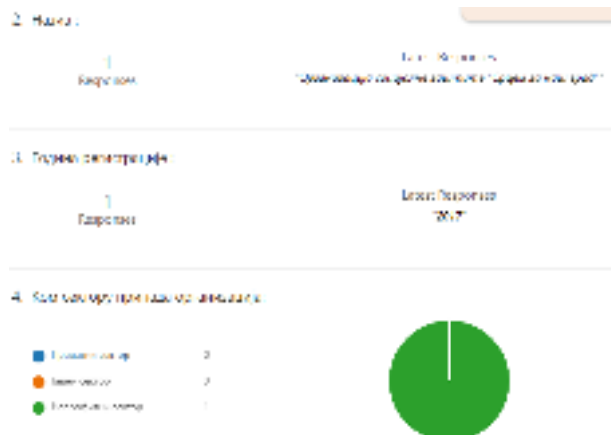
Анкетни упитник за идентификацију ресурса пружаоца услуга социјалне заштите⁹ на територији града/општине су попунили представници Удружења УГ „Срцем за наш град,, који има две лиценциране услуге Помоћ у кући у Лични пратилац, и који своје услуге пружа у више градова .

Анкетни упитник је садржао два дела. Први је тзв. „лична карта“ пружаоца услуге, и садржао је питања везана за назив, годину регистрације, територија на којој је регистрован; број стално запослених; број повремено/привремено запослених; број волонтера у последњој календарској години; одрживост- обезбеђене плате за стално запослене са извором финансирања; да ли пружалац услуга поседује лиценцу за неку од услуга социјалне заштите и ако поседује, за које услуге; да ли су пружали услуге током 2023.године и које; број корисника обухваћених услугама у последње две године. Затим, да ли воде евиденције и извештавају, у којим временским интервалима и кога извештавају о пружању услуге: ЈЛС; надлежно министарство или донатора. Затим, да ли имају интерне процедуре/протоколе/правилнике/критеријуме по којима пружају услугу, да ли раде анализе задовољства корисника услуга и који су резултати задње анализе.

Удружење које пружа услуге се односи на општину Параћин. Година регистрације је 2017. Удружење грађана припада непрофитном сектору.Удружење је регистровано на територији Параћина.Услуге током 2024.године ово удружење је пружало у следећим општинама:Барајево, Бабушница, Пирот, Бор,Бољевац,Сокобања,Уб. Постоје интерне процедуре и протоколи по којима се пружа свака услуга.Анализа задовољства корисника услугом ради се увек на крају имплементације услуге.Циљне групе којима се организација бавила су деца,млади,одрасли,стари,особе са инвалидитетом.За кориснике постоје упуту и решења Центра за социјални рад.Постоји 250 мапираних потенцијалних корисника Помоћи у кући из категорије старих и око 60 потенцијалних корисника услуге Лични пратилац из категорије деце са инвалидитетом.Организација одржава контакте са потенцијалним корисницима .Контакти са корисницима се одржавају посетама на терену и каонтактима са сродницима.Потребе старих су задовољавање основних животних потреба ,исхрана, куповина, чишћење животног простора,плаћање рачуна ,набавка лекова)за децу помоћ у школовању путем физичке помоћи да корисник дође од куће до школе, да испрати наставуНајхитнија је набавка лекова, помоћ у кретању, помоћ у свему. Предуслови за спровођење услуге је адекватно мапирање, одговарајући број запослених, и финасијска одрживост. Испод је графикон за прва четири питања:

⁹ Доставити у Упитник као прилог

Подршка одрживим услугама социјалне заштите у заједници и политикама укључивања на локалном нивоу

Број стално запослених је 35 .Број повремено и привремено запослених је 36.Број волонтера је 0.Постоје обезбеђене плате за стално запослене.Извор финансирања су уговори са локалним самоуправама.Удружење поседује лиценце и то за услугу помоћи у кући као и за услугу лични пратилац детета.Удружење је пружало услугу и током 2023.године.Назив услуге у 2023.години је Помоћ у кући за старе и Лични пратилац детета.У последње две године организација је имала 170 корисника на територији општине Параћин.Организација води евиденцију о пруженим услугама и извештава локалну самоуправу о вршењу услуге и то сваког месеца током трајања услуге.

Испод се налазе графикони са основним подацима о пружаоцу услуге:

10. Да ли имате обезбеђене плате за стално запослене:

11. Ако да, наведите извор финансирања плата:

1 Responses

Latest Responses

"Комисија социјалним самоуправама"

Подршка одрживим услугама социјалне заштите у заједници и политикама укључивања на локалном нивоу

12. Дали поседујете лиценцу за неку од услуга социјалне заштите:

● ДА 1
● НЕ 0

13. Ако ДА, наведите за које услуге имате лиценцу

1
Responses

Latest Responses
"Услуга у кући Лична пратилица Ветерина"

14. Дали сте пружили услуге током 2023. године

● ДА 1
● НЕ 0

Услуге које је удружење пружало, број корисника, да ли постоје евиденције у локалној самоуправи:

Подршка одрживим услугама социјалне заштите у заједници и политикама укључивања на локалном нивоу

15. Ако ДА, наведите назив услуге:

1

Responses

Latest Responses

"Помоћ у кући Лични пратилац детета Социо-едукативна"

16. Колико сте корисника обухватили овим услугама у последњих две године у нашој локалној самоуправи која је предмет анализе:

1

Responses

Latest Responses

"170"

17. Имате ли евиденције о пружању услуге у нашој локалној самоуправи која је предмет анализе ?

ДА

1

НЕ

0

Постоје интерне процедуре и протоколи по којима се пружа свака услуга. Анализа задовољства корисника услугом ради се увек на крају имплементације услуге. Циљне групе којима се организација бавила су деца, млади, одрасли, стари, особе са инвалидитетом. За кориснике постоје упуте и решења Центра за социјални рад. Постоји 250 мапираних потенцијалних корисника Помоћи у кући из категорије старих и око 60 потенцијалних корисника услуге Лични пратилац из категорије деце са инвалидитетом. Организација одржава контакте са потенцијалним корисницима. Контакти са корисницима се одржавају посетама на терену и са сродницима. Потребе старих су задовољавање основних животних потреба, исхрана, куповина, чишћење животног простора, плаћање рачуна, набавка лекова за децу помоћ у школовању путем физичке помоћи да корисник дође од куће до школе, да испрати наставу Најхитнија је набавка лекова, помоћ у кретању, помоћ у свему...

Подршка одрживим услугама социјалне заштите у заједници и политикама укључивања на локалном нивоу

18. Да ли извештавате о извојима у услугама социјалне заштите на локалном нивоу?

0

0

19. Ако ДА, из којег бора извештавате?

0

0

0

20. Ако ДА, у ком временском интервалу извештавате локалну самоуправу:

1

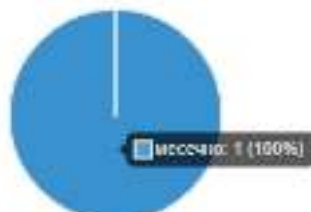
0

0

0

21. Имате ли интерне процедуре/протоколе/правилнике/критеријуме по којима пружате услугу?

1

0

0

Подршка одрживим услугама социјалне заштите у заједници и политикама укључивања на локалном нивоу

21. Минимална вредност годишњег прихода по глави становника (у ЕУР) по којој се одређује да ли постоји процедура за спровођење услуга?

- ☒ Да
- ☐ Не
- ☐ Другачије

11
 0
 0

22. Подршка одрживим услугама социјалне заштите на локалном нивоу укључује ли, поред осталих, и подршку за спровођење услуга?

- ☒ Да
- ☐ Не

11
 0

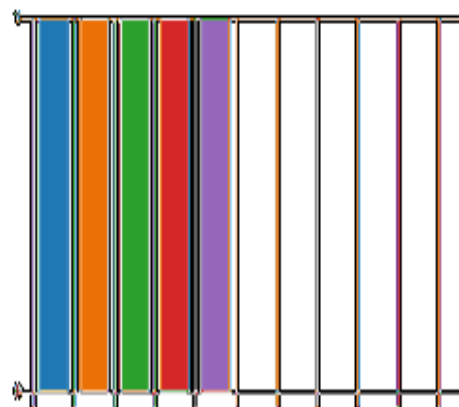

Испод су приложени графикони везано за циљне групе, правилнике и процедуре за провођење услуга, да ли постоји процена потенцијалних корисника услуга, да ли пружалац услуге одржава контакте са циљним групама и на који начин и шта је из њиховог искуства потребно најпре да се обезбеди циљним групама као и шта је најхитније:

Подршка одрживим услугама социјалне заштите у заједници и политикама укључивања на локалном нивоу

23. По којим од ових принципа се највише са корисницима радите на локалном нивоу?

 Доступност	0
 Квалитет	0
 Доступност	0
 Доступност	0
 Доступност	0
 Доступност	0
 Доступност	0
 Доступност	0
 Доступност	0
 Доступност	0
 Доступност	0

24. Да ли за ваше кориснике имате упут/решење центра за социјални рад?

 Да	1
 Не	0

25. Колико по вашем сазнању на територији коју покривате својим радом има потенцијалних корисника?

1
Високи

Latest Responses
1250 корисника услуга Лансх у кругу 60 корисника услуга Лансх

26. Да ли одржавате контакте са потенцијалним корисницима/циљним групама?

 Да	1
 Не	0

Подршка одрживим услугама социјалне заштите у заједници и политикама укључивања на локалном нивоу

24. Која је најважнија мера у области социјалне заштите, укључивања и подршке, на којој се ради у овом пројекту, а која је такође приоритетна за локалне власти и грађане?

1
 Безбедност

Изјави: Безбедност
 "Безбедност је најважнија мера у области социјалне заштите, укључивања и подршке, на којој се ради у овом пројекту, а која је такође приоритетна за локалне власти и грађане."

25. Напомена: који су то главни изазови приликом реализације мера социјалне

1
 Безбедност

Изјави: Безбедност
 "Напомена: који су то главни изазови приликом реализације мера социјалне"

26. Шта је то главни изазов приликом реализације мера социјалне

1
 Безбедност

Изјави: Безбедност
 "Шта је то главни изазов приликом реализације мера социјалне"

Подршка одрживим услугама социјалне заштите у заједници и политикама укључивања на локалном нивоу

3.5. Фокус групе – резултати

У оквиру процеса мапирања потреба корисника и потенцијалних корисника права и услуга социјалне заштите у општини Параћин одржаване су две фокус групне дискусије:

Прва фокус група одржана је дана, 12.06.2024. године, са почетком у 10 часова, у просторијама Центра за социјални рад општине Параћин. Фокус група имала је 10 учесника и то: заменик председника Скупштине општине Параћин, члан Општинског већа за социјалну заштиту, директорка центра за социјални рад, социолошкиња у радној јединици ЦСР-а, Клуб за старија и остарела лица, педагошкиња из радне јединице ЦСР-а - Дневног боравака за децу и омладину са инвалидитетом, стручним саветником из Националне службе запошљавања, стручним сарадником у средњој Машинско-електротехничкој школи, сарадником за програмске активности „ОО Црвени крст“ из Параћина и 2 сарадника из Канцеларије за ЛЕР у општини Параћин.

Закључци: Локални актери сматрају да би ЈЛС требала да уложи више напора да би се грађани боље обавестили о постојећим правима, мерама и услугама социјалне заштите, али такође и да би се предрасуде о корисницима социјалне заштите умањиле. Не постоји довољна обавештеност грађана о услугама које већ постоје - Дневни боравак за децу са сметњама у развоју и Клуб за старија и остарела лица те је потребно радити на њиховој промоцији и повећању броја корисника и на проширивању садржаја. Такође треба радити и на промоцији нових услуга као што је лични пратилац детета, као и на превазилажењу предрасуда и негативних ставова код грађана према одређеним категоријама становништва који су у стању социјалне потребе. Постоји уврежена стигма и негативан став о корисницима социјалне заштите због чега се многа лица која су у стању социјалне потребе не могу тако једноставно мапирати. Пре свега се мисли на децу са сметњама у развоју и њихове родитеље који избегавају услуге социјалне заштите, које им се пружају све док дете не крене у вртић. Не постоји континуитет оних услуга које су најпотребније најугроженијим категоријама становништва - помоћ у кући за стара лица и лични пратилац за децу са сметњама у развоју. Не постоји посебна служба у локалној самоуправи, која би се бавила мапирањем оних категорија становништва који су у стању социјалне потребе са циљем да врши процену потреба а у складу са тим да планира обим услуга, креира нове и да ради на њиховом успостављању, у смислу - лобирања за финансијска средства како код л.с. тако и код других донатора, планирања адекватних обука, одлука на локалном нивоу - правних прописа, учешћа у планирању буџета и.т.д. Не постоји довољна сарадња између релевантних институција, што отежава благовремено мапирање потенцијалних, а невидљивих корисника (у систему социјалне заштите), тј. само указивање на потребе неких група зависи од запослених који раде у институцијама здравља, просвете или социјалне заштите, а не од утврђених Потокола и процедура. Често се због тога грађани пребацују из једне институције у другу, процењујући да је њихов главни проблем, наводно из тог другог сектора.

Препоруке: Потребно је радити на бољем обавештавању грађана о правима и о услугама социјалне заштите, о томе да су оне бесплатне, као и путем средстава масмедија, инфопортала на интернету, објаснити поступке и процедуре за остваривање разних права и услуга као и критеријуме које је потребно испунити. Потребно је радити на побољшању међусекторске сарадње у циљу бољег и тачнијег мапирања потенцијалних корисника, као и у циљу садржајнијих и квалитетнијих услуга које би се пружале, такође у циљу боље селекције особа које ће бити пружаоци услуга. Проширивање и одржавање континуитета услуга које су се већ реализовале је приоритет у развоју социјалне заштите (Помоћ у кући за стара лица, и Лични пратилац детета). Потребно је формирати Посебну службу у локалној самоуправи (Служба за развој социјалних услуга) која би се бавила анализом социјалних проблема прикупљајући информације из свих релевантних сектора и која би планирала администраивне, људске и материјалне ресурсе за осмишљавање и реализацију постојећих или развој нових услуга, које би адекватно одговориле на потребе грађана.

Подршка одрживим услугама социјалне заштите у заједници и политикама укључивања на локалном нивоу

Друга фокус група одржана је дана, 12.06.2024. године, са почетком у 12 часова, у просторијама општинске управе општине Параћин. Присутствовало је 10 учесника и то: представник родитеља корисника услуге лични пратилац детета, директни пружалац услуге лични пратилац, представник организације која је пружала услугу личног пратиоца УГ „Срцем за наш град“, стручни сарадник ОО „Црвени крст“, стручни сарадник из образовне институције, стручни радник из услуге Дневног боравка за децу са сметњама у развоју, стручни радник из услуге клуб за стара и остарела лица, директор ЦЗСР-а, члан општинског већа, стручни тим у Канцеларији за ЛЕР.

Закључци: На основу фокус групне дискусије можемо закључити да јније рађено опсежно мапирање деце школског узраста са унапред утврђеним критеријумима о самој услузи лични пратилац детета. У оквиру овог мапирања мора да се оствари сарадња између свих школа, центра за социјални рад, интересорне комисије, здравственог центра, да би се добила потпуна слика проблема ове деце са проценом степена подршке за свако дете. Према томе треба направити листу приоритне деце за услугу. Потребно је анимирати и информисати локалну заједницу о планирању дате услуге, истовремено тим за имплементацију услуге у оквиру л.с. да да изабере потенцијалне личне пратиоце, радити на предрасудама родитеља деце са посебним потребама који избегавају коришћење услуге или умањују потребу за тиме. Потребно је правилно предвидети планом услуга за свако дете садржај услуге(прилагођен ИОП-у)..Такође је битан правни основ услуге-поштовање стандарда, правилника и процедура приликом имплементације услуге. Потребно је активно радити на одржању услуге личног пратиоца у континуитету и након завршетка пројекта. Овакво одржање континуитета би било олакшано уколико би на нивоу ЈЛС постојала посебна служба која би се бавила развојем и одржањем услуга социјалне заштите.Ово подразумева и активирање ресурса погледу анимирања целе заједнице о значају услуге, како би се дошло до додатних финансијских средстава. Уколико постоје могућности патриципације за сваку услугу, потребно је утврдити критеријуме и висину патриципације.

Препоруке: Од релевантних служби у локалној самоуправи формирати Тим за мапирање потенцијалних корисника услуге, затим извршити мапирање потенцијалних корисника услуге у складу са унапред утврђеним критеријумима за услугу, одредити листу приоритетних корисника. Потребно је предвидети планом услуга за свако дете садржај услуге(прилагођен ИОП-у) уз поштовање стандарда, процедура, правилника о услузи... Потребно је анимирати и информисати локалну заједницу о планирању дате услуге. Потребно је активно радити на одржању услуге личног пратиоца у континуитету и након завршетка пројекта. Уколико постоје могућности патриципације за сваку услугу потребно је утврдити критеријуме и висину патриципације.

Подршка одрживим услугама социјалне заштите у заједници и политикама укључивања на локалном нивоу

4. ЗАКЉУЧЦИ И ПРЕПОРУКЕ

4.1. Закључци

Општина Параћин бележи негативан демографски тренд, са опадањем броја становника. Такође, постоји висока стопа незапослености и значајан број старијих особа које живе саме или у неповољним условима.

Социјалне услуге нису равномерно доступне свим грађанима, а постојеће услуге често нису прилагођене специфичним потребама корисника.

Анализом резултата анкете за ширу јавност у општини Параћин, може се извући неколико важних закључака. Испитаници су идентификовали старачка самачка домаћинства као најрањивију групу, незапослене младе, као и децу и младе са хроничним болестима, са инвалидитетом којима је потреба посебна помоћ заједнице и додатна подршка. Грађани сматрају да је приоретан фактор за квалитетнији живот боља привредна клима, јер незапосленост узрокује сиромаштво, као и сива економија која узрокује низак социо-економски стандард, што јесте очигледно, јер и у Параћину као и у другим градовима постоји велика миграција радног становништва у економски развијеније земље, како би себи обезбедили посао и отхранили породицу. Међутим на четвртном месту је ипак социјална заштита, што значи да грађани имају развијену свест о томе да значај добрих социјално-заштитних програма је у директној вези са квалитетнијим, садржајнијим и хармоничнијим животом свих грађана, а пре свега рањивих група. Грађани сматрају да би више интегрисаних социјално-здравствених услуга допринело подизању квалитета живота за најрањивије социјалне групе. Као најургентније наводе: више социјалних услуга за старе, више социјалних услуга за особе са инвалидитетом и услуге за децу са тешкоћама у развоју. Локална самоуправа према мишљењу грађана треба да покрене нове услуге за различите рањиве групе, али и да постојеће услуге учини доступнијим и квалитетнијим.

Корисници Центра за социјални рад углавном користе услуге као породице, што указује на потребу за подршком читавим породицама. Углавном су корисници одрасле особе, ако су појединци у питању. Може се закључити да у структури корисника социјалне заштите, преовлађују одрасле особе које су носиоци услуге и права испред породице која је у неком ризику, да су већином завршили основно или средње образовање, да је скоро исти проценат заступљености корисника из града и са села. Такође је висок проценат и старијих корисника од 65 година. Највише је финансијских новачних помоћи породицама у стању социјалне потребе, али су вероватно и друге услуге и права чести као што су посредовање и давање мишљења у вршењу родитељског права, вршење надзора и саветодавни рад са децом са проблемима у понашању, упућивање на старатељски, хранитељски смештај свих лица која су незбринута, а не могу се самостално бринути о себи и све оно што Центар ради као орган старатељства. На трећем је месту стална новчана социјална помоћ, што значи да је удео корисника који су материјално угрожени у укупној структури корисника Центра веома велики. Затим следи додатак за туђу негу и помоћ који је у директној вези са лошим здравственим стањем корисника, тако да се може закључити да је велики број корисника заправо лошег здравља, са озбиљним оштећењима, због чега му је потребна додатна брига друштвене заједнице. Највећа је потреба за услугом помоћи у кући, затим саветодавно-терапијске и социјалне услуге, једнократне помоћи у новцу, друге дневне услуге у заједници, дневни боравак за децу и младе са сметњама у развоју, лични пратилац детета, услуга становања уз подршку. Највише је испитаника одговорило да је потребно помоћи младим незапосленим, затим ту су старија самачка домаћинства и на трећем месту су деца и млади са хроничним болестима и инвалидитетом. Корисници ЦСР сматрају да у Параћину треба сви да имају једнаке шансе за пристојан живот и основне потребе буду задовољене, као и да буду повезани и солидарни и да брину једни о другима тј. да нема сиромаштва. Такође, сматрају да је потребно развијати. Нове услуге и да се обезбеди континуитет постојећих, као и њихов шири обухват.

Подршка одрживим услугама социјалне заштите у заједници и политикама укључивања на локалном нивоу

Већина испитаника који користе услуге социјалне заштите, а који су попуњавали упитник, су појединци из града, јер доминирају корисници услуга Клуб за старије и услуге Помоћи у кући за стара лица. Корисници наводе да би услуге које они користе требало унапредити и то тако што је потребно повезати услугу Помоћи у кући са здравственим прегледима и консултацијама, побољшати услуге у клубу додатним рекреативним – увести вежбање, шетње, уопште више физичке активности и повезати услуге у клубу са другим секторима-туризам, образовање, здравље, уметност како би биле што садржајније. С обзиром да су испитаници старија лица, корисници углавном услуга за старе разумљиво је што нису бирали услуге које су намењене млађим групама или инвалидима. Једино, ако је неко од ових корисника имао у породици такво лице, он је бирао као потребну и ову услугу која је специјализована и због тога је мањи број одговора за оне услуге које не обухватају старе. Корисници услуга сматрају да је највећи проблем незапосленост, следи недовољан број услуга, недоступност здравствене заштите и недостатак средстава за лекове. Корисници на прво место стављају социјално-здравствене услуге, на другом месту је повећана запошљивост становништва, док је на трећем месту више социјалних услуга за децу, инвалиде и старије. Може се приметити да као приоритет постављају услуге за старе, али такође су свесни и потреба младих са инвалидитетом, као и уопште потребе развоја саветодавних услуга за све рањиве групе. Ови корисници високо цене услуге које имају нагласак на побољшању здравља и сматрају да у такве услуге треба улагати. Такође на листи приоритета се истиче и боља привреда тј. улагање у економију и боља радна места јер су опет и они свесни да постоји директна веза између боље економије и боље социјалне и здравствене заштите. Ова категорија наглашава значај солидарног и повезаног односа међу људима и међусобну емпатију као и залагање за опште циљеве за бољитак свих грађана. Корисници желе да у Општини Параћин за 10 година људи брину једни од другима и да нема сиромаштва.

Као што се може видети кључне групе корисника укључују старије особе, децу и младе са сметњама у развоју, особе са инвалидитетом и сиромашне породице. Ове групе захтевају различите врсте подршке, од финансијске помоћи до специјализованих услуга.

Постоји изражена потреба за услугама као што су лични пратиоци за децу са сметњама у развоју, помоћ у кући за старије и услуге дневног боравка за децу са сметњама у развоју.

Постојећи капацитети су недовољни за задовољавање потреба становништва у Општини Параћин. Услуге социјалне заштите нису подједнако доступне свим деловима општине. Рурална насеља и приградске области имају ограничен приступ неким од основних социјалних услуга, што указује на потребу за бољим планирањем и дистрибуцијом ресурса.

Недовољна је координација између различитих пружалаца услуга и институција, што отежава ефикасно пружање социјалне заштите. Центар за социјални рад у Параћину и други пружаоци услуга често се суочавају са недостатком адекватних ресурса, укључујући људске ресурсе, обуку и финансирање. Овај недостатак утиче на квалитет и обим услуга које могу да пруже. Постоји потреба за запошљавањем додатног особља и обезбеђивањем континуиране обуке за постојеће запослене.

Подршка одрживим услугама социјалне заштите у заједници и политикама укључивања на локалном нивоу

4.2. Препоруке

Општина Параћин треба да формира неко тело, на пример: Одбор за социјалну заштиту као стално радно тело у оквиру Скупштине општине, како би се обезбедила координација и контрола реализације локалне политике у области социјалне заштите. Потребно је запослити или обучити особе у оквиру Општинске управе које ће бити задужене за планирање, праћење и евалуацију услуга социјалне заштите, као и за управљање процесима јавних набавки услуга, препоручује се едукација запослених у ЈЛС, Центру за социјални рад и Интерресорној комисији о значају мапирања потреба корисника, планирању услуга, систему праћења, евалуације и извештавања

Потребно успоставити и учинити одрживом услугу ЛПД, затим потребно је побољшати критеријуме за одабир корисника како би услуга била доступна деци са највећим потребама, као и критеријуме за партиципацију у цени услуге. Препоручује се успостављање сарадње са школама, Интерресорном комисијом и Центром за социјални рад како би се осигурало да сва деца која испуњавају услове буду укључена у услугу. Услугу је неопходно учинити доступном, континуираном и одрживом на територији ЈЛС. Такође, потребно је да се обезбеди услуга ране интервенције и да се спроводи континуирано мапирање потреба корисника и потенцијалних корисника. Потребно је спровести опсежно мапирање деце школског узраста како би се утврдиле њихове потребе за услугом личног пратиоца и друге специфичне услуге. Ово подразумева сарадњу свих релевантних институција, као што су школе, Центар за социјални рад и здравствени центар, интерресорна комисија и други. Потребно је унапређење обуке и континуиране подршке пружаоцима услуга. Посебно је важно обезбедити стручну подршку и адекватне надокнаде како би се привукли и задржали квалитетни кадрови који пружају услугу лични пратилац. Услуга „Лични пратилац детета“ мора бити континуирана, а не зависна од пројектног финансирања. Препоручује се да општина у сарадњи са невладиним организацијама обезбеди стабилно финансирање из општинског буџета.

Унапређење услуге "Помоћ у кући": Неопходно је континуирано пружање ове услуге и повећање броја корисника – старијих лица и одраслих са инвалидитетом. Може се размотрити и укључивање нових или проширење постојећих капацитета како би се одговорило на потребе старих и осетљивих лица. Ова услуга је идентификована као веома значајна не само за старије особе, већ и за младе са инвалидитетом који су често маргинализовани у систему подршке. С обзиром на то да је ово једна од најекономичнијих услуга која може обухватити већи број корисника, препоручује се њено проширење и континуирано финансирање. Потребно је повезати пружање ове услуге и са здравственим системом.

Проширење услуге Дневни боравак за децу и омладину са сметњама у развоју: Ова услуга тренутно има ограничен капацитет. Препоручује се да се прошире капацитети ове услуге, укључујући ангажовање додатног стручног особља и обезбеђивање адекватне подршке за децу са вишеструким сметњама.

Социо-едукативне и саветодавно-терапијске услуге: Потреба за саветовањем и подршком различитим рањивим групама, укључујући децу, младе и одрасле, је значајна. Савремене друштвене промене, попут утицаја друштвених мрежа на породичне односе, захтевају развој нових терапеутских приступа. Програми би требало да укључују и подршку у побољшању родитељских вештина и превенцији насилничког понашања у породицама. У оквиру ове групе услуга препознато је Саветовалиште за брак и породицу које би обухватало рад не само са одраслим лицима у ризику од „распада“ породице, већ и са децом и омладином, који су често жртве породичних проблема. Ово саветовалиште би могло да пружи и подршку омладини са проблемима у понашању.

Подршка одрживим услугама социјалне заштите у заједници и политикама укључивања на локалном нивоу

Један од великих изазова у области социјалне заштите на територији ЈЛС Параћин је одрживост услуга, јер су неке од њих тренутно зависне од пројеката и донација. Препоручује се успостављање механизма који ће осигурати дугорочни континуитет, укључивање у буџет ЈЛС, укључујући активно укључивање локалне заједнице и привлачење додатних финансијских средстава. Потребно је осигурати стабилно финансирање услуга социјалне заштите кроз буџетске алокације општине и идентификацију дугорочних донатора. Такође, препоручује се развој предлога пројеката за финансирање и одржавање услуга од значаја за деинституционализацију и превенцију институционализације.

Потребно је јачати сарадњу између локалне самоуправе, Центра за социјални рад, школа, здравствених установа и невладиних организација ради боље координације у пружању услуга и одговора на потребе најугроженијих група. Треба успоставити редовне састанке између представника локалне самоуправе, Центра за социјални рад, школа, здравствених установа и невладиних организација како би се побољшала координација у пружању услуга и праћењу потреба корисника.

Препоручује се редовно одржавање фокус група и консултација са корисницима и потенцијалним корисницима услуга како би се боље разумеле њихове потребе и изазови, што ће допринети креирању релевантних и прилагођених услуга.